

Iwona Gałęzewska

Przeszłość to dziś

Literatura – język – kultura

Plan realizacji materiału z języka polskiego w drugiej klasie liceum i technikum

Kształcenie w zakresie podstawowym – 4 godz. tygodniowo.

***Kształcenie w zakresie rozszerzonym – dodatkowo 4 godz. tygodniowo.**

Semestr I

Tema-tyka i proble-matyka lekcji	Licz-ba go-dzin	Teksty literackie, plastyczne, inne	Wymagania na poziom podstawowy	Wymagania na poziom ponadpodstawowy	Odniesienia do podstawy programo-wej
1. Pozyty-wiści wobec przeszło-ści i teraż-niejszości	4P+ 4R+2 (jęz.)	<p>Adam Asnyk <i>Daremne żale</i></p> <p>Eliza Orzeszkowa [<i>Powstańcza mogiła</i>] (fragm. <i>Nad Niemnem</i>)</p> <p>powieści historyczne Henryka Sienkiewicza (przypomnienie lektury z gimnazjum)</p> <p>Jerzy W. Borejsza <i>Noc postyczniowa</i> (fragm.)</p> <p>Anna Kamińska <i>Niemowa</i></p> <p>Maksymilian Gieryski <i>Patrol</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia termin <i>pozytywizm</i>, uwzględniając jej różne odniesienia – wyjaśnia, jakie były historyczne i polityczne źródła polskiego pozytywizmu – korzystając z różnych źródeł wiedzy, charakteryzuje epokę postyczniową – *czyta ze zrozumieniem fragment książki Jerzego W. Borejszy, wykorzystuje zawarte w nim wiadomości w wypowiedziach dotyczących pracy organicznej – na podstawie fragmentu <i>Nad Niemnem</i> dokonuje analizy i interpretacji opisu mogiły powstańczej, zwracając uwagę na obecną w nim sakralizację – streszcza tekst Jerzego W. Borejszy zgodnie ze wskazówkami z rozdziału „Do matury krok po kroku” – na podstawie fragmentu <i>Nad Niemnem</i> analizuje literackie środki ukształtowania przestrzeni, w której rozgrywa się akcja – interpretuje dzieło malarskie – na przykładzie wybranej powieści historycznej Henryka Sienkiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia filozoficzne założenia epoki, podkreślając związki i zależności (Auguste Comte, John Stuart Mill, Herbert Spencer) – wykorzystuje słowniki oraz inne źródła do pogłębienia wiedzy na temat założeń filozoficznych epoki pozytywizmu – wyjaśnia, na czym polegał język ezopowy – wyjaśnia, w jaki sposób zostały przełożone na polskie realia hasła ewolucjonizmu, organicyzmu, scjentyzmu, utylitaryzmu (uwzględnia kontekst historyczny i kulturowy) – omawia środki stylistyczne należące do języka ezopowego – wykorzystuje proponowane konteksty, porównując sposoby ukazania motywu powstania styczniowego w dziele literackim i plastycznym – wyjaśnia, czym dla Henryka Sienkiewicza jest historia, wykorzystuje 	<p>P I.1.2, 4 2.1, 2 3.1 II.1.2, 3 2.1, 4 3.2 III.1.2, 3 2.1 R I.1.1 3.4 III.1.1 P I.1.2 III.1.7</p>

		<p><i>powstańczy</i> Artur Grottger <i>Na pobjowisku</i></p> <p>„Do matury krok po kroku” – informacje dotyczące streszczenia tekstu naukowego</p>	<p>wskazuje cechy gatunkowe</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje bohaterów wybranej powieści historycznej Henryka Sienkiewicza – prezentuje sylwetkę ulubionego bohatera powieści historycznej Henryka Sienkiewicza – opisuje wybraną scenę z powieści Henryka Sienkiewicza – interpretuje wiersz Adama Asnyka, określa postawy, o których mówi osoba mówiąca w wierszu – *z pomocą nauczyciela interpretuje wiersz Anny Kamieńskiej <i>Niemowa</i> – bierze udział w projekcie na temat „wieku pary i elektryczności”, zwraca szczególną uwagę na architekturę tego okresu – wymienia cechy tekstów urzędowych – omawia typy tekstów w stylu urzędowym (np. podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, sprawozdanie, protokół) – korzysta ze słowników języka polskiego, wyrazów obcych, skrótów i skrótowców – pisze list motywacyjny, CV, pismo w stylu urzędowym 	<p>fragment tekstu <i>O powieści historycznej</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie kancelaryzmu – przekształca wypowiedzi na tekst urzędowy – rozróżnia odmiany stylu urzędowego 	
2. Polscy pozytywiści i pałace tematy	3P+ 4R+3 (jęz.)	<p>Eliza Orzeszkowa [<i>Żniwa w Bohatyrowiczach</i>] (fragm. <i>Nad Niemnem</i>), <i>Kilka słów o kobietach</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne punkty programu polskich pozytywistów, zwracając uwagę na problematykę wsi, emancypację kobiet oraz asymilację Żydów (tzw. kwestia żydowska) – wyjaśnia, czym były praca organiczna i praca u podstaw 	<ul style="list-style-type: none"> – pisze felieton na temat emancypacji kobiet oraz feminizmu – we fragmencie <i>Nad Niemnem</i> wskazuje tekst kultury, do którego odwołuje się narrator opowiadający o żniwiarzach – zabiera głos w dyskusji na temat 	<p>P I.1.2, 4 3.1 II.1.1, 2, 3, 3.4 4.2 III. 2.1 R III 1.1</p>

		<p>Bolesław Prus <i>Kamizelka</i> (przypomnienie lektury z gimnazjum), <i>Wieża paryska</i></p> <p>„Do matury krok po kroku” – informacje dotyczące streszczenia utworu literackiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – we fragmencie <i>Nad Niemnem</i> przedstawia wygląd wsi w porze żniw, zwracając uwagę na rytualny charakter pracy Bohatyrowiczów, wskazuje zabiegi podkreślające wartość pracy jako źródła nadającego sens życiu człowieka – czyta ze zrozumieniem artykuł Elizy Orzeszkowej – odnajduje w nim informacje o sytuacji kobiet w XIX w. – wyjaśnia pojęcia: <i>emancypantka</i>, <i>feministka</i> (wskazuje różne zakresy użycia, różnice stylistyczne i chronologiczne) – dyskutuje na temat ról społecznych kobiety, zawodów kobiecych itp. – dawniej i współcześnie, zwraca uwagę na znaczenie stereotypu – wykazuje, że tekst Elizy Orzeszkowej ma charakter tekstu publicystycznego – pisze streszczenie <i>Kamizelki</i> zgodnie z sugestiami z rozdziału „Do matury krok po kroku” – na podstawie <i>Kamizelki</i> omawia cechy noweli jako jednego z głównych gatunków pozytywistycznych – określa zasadę kompozycyjną i nastrój noweli – charakteryzuje narratora oraz bohaterów noweli Bolesława Prusa – wyjaśnia symboliczne znaczenia kamizelki – określa przesłanie utworu – omawia rolę prasy w pozytywizmie – charakteryzuje styl dziennikarski 	<p>miejsca kobiet we współczesnym życiu politycznym i społecznym, w kulturze i sztuce</p> <ul style="list-style-type: none"> – interpretuje <i>Kamizelkę</i> jako przykład noweli z sokołem – omawia zjawisko potoczności języka mediów – uczestniczy w dyskusji na temat różnic między językiem telewizji i językiem radia – na konkretnych przykładach wskazuje różnice między stylem dziennikarskim i publicystycznym 	<p>P III 1.7</p>
--	--	--	---	--	------------------

			<p>i publicystyczny</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice między stylem dziennikarskim i publicystycznym – omawia cechy językowe tekstów informacyjnych – charakteryzuje typowe gatunki publicystyczne (esej, reportaż, felieton) – wskazuje cechy felietonu w tekście Bolesława Prusa <i>Wieża paryska</i> – podaje przykłady szablonów językowych – wyjaśnia pojęcie ludu 		
3. Poszukiwanie prawdy o rzeczywistości	2P+ 15R+ 2 (jęz.)	<p>*Émile Zola <i>Nana</i> Gustave Flaubert <i>Pani Bovary</i></p> <p>Janina Kulczycka-Saloni [<i>Naturalizm</i>] Agnieszka Drotkiewicz <i>Emma Bovary tańczy na wielu parkietach</i></p> <p>przykłady malarstwa realistycznego zamieszczone w podręczniku</p>	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy definicję realizmu – wymienia cechy powieści realistycznej, charakteryzuje jej styl – przy pomocy słownika oraz tekstu Janiny Kulczyckiej-Saloni omawia założenia naturalizmu (wykorzystuje pojęcia, np.: <i>determinizm, dziedziczność</i>) – określa problematykę utworu – *charakteryzuje bohaterów powieści – Nanę oraz jej kochanków – *wypowiada się na temat systemu wartości Nany oraz przedstawicieli poszczególnych grup społecznych – *przedstawia przyczyny upadku kurtyzany – *charakteryzuje obraz społeczeństwa epoki Drugiego Cesarstwa – *wyjaśnia metaforę „złotej muchy” – *interpretuje zakończenie powieści w kontekście indywidualnych losów Nany oraz w odniesieniu do społeczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje podstawowe informacje na temat powieści tendencyjnej, zwracając uwagę na jej schematyzm oraz dydaktyzm – porównuje realizm z naturalizmem – przygotowuje samodzielną wypowiedź na temat wybranego twórcy prozy realistycznej, wykorzystuje wiedzę z różnych źródeł – twórczo wykorzystuje tekst Agnieszki Drotkiewicz, wskazując związek między kreacją głównej bohaterki powieści Flauberta a dylematami kultury współczesnej – interpretuje dzieła sztuki realistycznej, dostrzegając związek między malarstwem XIX w. i postulatami pozytywizmu 	<p>P I.1.4 2.1, 2 3.1 II 1.1, 2, 3 2.4 3.2, 4 III 1.1 R I.1,2 3.2 2.1 3.1</p>

			<p>francuskiego</p> <ul style="list-style-type: none">– *omawia kompozycję <i>Nany</i> w kontekście założeń powieści eksperymentalnej– na podstawie fragmentu powieści (podr.) omawia technikę kilku punktów widzenia– *przygotowuje samodzielnie prezentację motywu miasta (Paryża)– *korzystając z różnych źródeł, przygotowuje wypowiedź na temat twórczości Émile’a Zoli– przedstawia własne odczucia na temat <i>Pani Bovary</i>– określa problematykę utworu– tworzy portret psychologiczny Emmy Bovary– przedstawia obraz prowincji, uwzględniając zachowania różnych bohaterów– prezentuje różne punkty widzenia bohaterów na temat miłości– rozumie pojęcie bowaryzmu, tworzy jego słownikową definicję– pisze charakterystykę pani Bovary *lub Nany– wyszukuje w <i>Pani Bovary</i> *oraz <i>Nanie</i> wyrazy pochodzące z języka francuskiego, korzystając ze słownika etymologicznego, wyjaśnia znaczenie wybranych zapożyczeń, dostrzega związek między językiem i rzeczywistością opisaną w powieściach– przygotowuje projekt dotyczący zapożyczeń z różnych języków w języku		
--	--	--	---	--	--

			<p>polskim, zwraca uwagę na kontekst historyczny</p> <ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje prezentację na temat zapożyczeń w języku polskim (przede wszystkim: anglicyzmów, galicyzmów, germanizmów, rusycyzmów, latynizmów) – prezentuje swoje stanowisko w sprawie zapożyczeń w języku polskim, gromadzi argumenty na ten temat, bierze udział w dyskusji 		
4. Labirynty realizmu	12–13P+ 5R +1 (jęz.)	<p>Bolesław Prus <i>Lalka</i></p> <p>Józef Bachórz [<i>Miłość Wokulskiego</i>]</p> <p>Henryk Grynberg [<i>Wizerunek Żyda w literaturze pozytywistycznej</i>]</p> <p>Stefan Chwin [<i>Wizyta u Hersego</i>]</p> <p>Aleksander Gieryski <i>Powisłe</i></p> <p><i>Lalka</i> w reż. Ryszarda Bera i/lub Wojciecha Jerzego Hasa</p> <p>„Do matury krok</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego powieść (obok noweli i krótkich form prozatorskich) stała się głównym gatunkiem pozytywizmu – na podstawie <i>Lalki</i> omawia cechy powieści dojrzałego realizmu <ul style="list-style-type: none"> ● charakteryzuje świat przedstawiony utworu ● omawia budowę akcji i fabuły ● przedstawia szeroki i bogaty obraz życia społecznego (panoramiczność) ● zwraca uwagę na bogactwo szczegółów ● wskazuje rolę każdego z narratorów ● charakteryzuje bohaterów, ich motywacje, osobowości, język itp. – analizuje sposoby indywidualizacji postaci – wskazuje cechy typowe w zindywidualizowanych postaciach – przedstawia krytyczny i pesymistyczny obraz polskiego społeczeństwa zawarty w <i>Lalce</i> (wielkie rozczarowania epoki i kryzys programu pozytywistycznego) 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje język i styl każdego z narratorów (np. wskazuje monolog wewnętrzny, mowę pozornie zależną; określa funkcje tych środków) – określa artystyczną funkcję zastosowanych w powieści retrospekcji – w pogłębiony sposób interpretuje tytuł powieści, odnosząc go m.in. do toposu człowieka-marionetki w rękach losu – analizuje językowe sposoby indywidualizacji bohaterów – wskazuje stylizację środowiskową (np. germanizmy w języku Mincla, język Żydów, elementy gwarowe w mowie postaci pochodzących ze wsi) – *interpretuje <i>Lalkę</i> jako powieść o Warszawie drugiej połowy XIX w., przygotowuje na ten temat prezentację, w której ukaże różne realia społeczne i obyczajowe (ulice, wydarzenia, rozrywki, stroje, zajęcia ludzi itp.) – w pogłębiony sposób analizuje 	<p>P I.1.4, 7 2.1, 2 3.5 II.1.1, 2, 3 2.2, 4 3.1, 4 III.1.1 2.1 R I.3.1, 2 II.3.2, 4 P II.2.4 III.1.1,2)</p>

		<p>po kroku” – informacje dotyczące charakterystyki bohatera</p>	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje <i>Lalkę</i> jako powieść o miłości, społeczeństwie, rodzącym się kapitalizmie, „rozkładzie” społecznym, mieście – charakteryzuje Wokulskiego jako złożoną postać o cechach romantycznych i pozytywistycznych – odczytuje informacje ukryte w języku ezopowym, jakim mówi się o powstaniu styczniowym i wcześniejszych zrywach narodowowyzwoleńczych – przywołuje cytaty dotyczące sytuacji warszawskich Żydów, komentuje relacje Polaków z innymi nacjami – czyta literaturę naukową i przetwarza zaczerpnięte z niej informacje – pisze pracę (rozprawka, esej, opinia) na temat swojego odczytania <i>Lalki</i> Bolesława Prusa – zgodnie ze wskazówkami z rozdziału „Do matury krok po kroku” pisze charakterystykę Stanisława Wokulskiego, prezentując złożoną sylwetkę psychiczną bohatera (dodatkowo tworzy konspekt własnej pracy) – ćwiczy umiejętność pracy z fragmentem utworu literackiego – na podstawie zamieszczonego w podręczniku fragmentu <i>Lalki</i> pisze charakterystykę Szlangbauma – wyjaśnia pojęcia: <i>socjolekt</i>, <i>argotyzm</i>, <i>profesjolekt</i> – wskazuje różnice między socjolektem a profesjolektem 	<p>psychologiczne portrety postaci ukazanych w <i>Lalce</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – w pogłębiony sposób i z uwzględnieniem kontekstu kulturowego analizuje źródła tragizmu Wokulskiego – wykorzystuje literaturę naukową do pogłębienia interpretacji utworu – dokonuje syntezy zagadnień dotyczących powieści pozytywistycznej – pisze pracę w dowolnej formie na temat roli prozy epickiej w okresie pozytywizmu – *pisze recenzję wybranej wersji filmowej <i>Lalki</i> – interpretuje fragment powieści Stefana Chwina <i>Esther</i> 	
--	--	--	---	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady argotyzmów charakterystycznych dla gwary szkolnej, przygotowuje na ten temat dłuższą wypowiedź, wykorzystując wiedzę z różnych źródeł 		
5. Pytania o wartości	7–8P + 3R+2 (jęz.)	<p>Fiodor Dostojewski <i>Zbrodnia i kara</i></p> <p>Lew Szestow [<i>Wybory Raskolnikowa</i>]</p> <p>Bolesław Prus <i>Z legend dawnego Egiptu</i></p> <p>Ilja Repin <i>Nie oczekiwali</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – określa problematykę <i>Zbrodni i kary</i> – wyraża własną opinię na temat dzieła Fiodora Dostojewskiego – charakteryzuje miasto (Petersburg) przedstawione w powieści, wskazując zagrożenia, jakie niesie – *w obrazie Petersburga odnajduje topos wielkiej wszetecznicy, współczesnej Sodomy – analizuje obraz inteligencji rosyjskiej – tworzy portret psychologiczny Raskolnikowa, zwracając uwagę na motyw postępowania bohatera, jego stosunek do zbrodni – przedstawia relację: Raskolnikow–sędziego Porfiry – charakteryzuje Sonię, określa jej relacje z rodziną, stosunek do Raskolnikowa – charakteryzuje wybraną postać, np. Razumichina, Dunię, Marmieladowa – wypowiada własne opinie na temat wybranych bohaterów, np. Swidrygajłowa – interpretuje <i>Zbrodnię i karę</i> jako powieść psychologiczną – bierze udział w dyskusji na temat zagrożeń związanych ze zbyt dużym zaufaniem rozumowi 	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje syntezy: obraz miasta w powieści XIX w. – wykorzystuje topos labiryntu do opisu przestrzeni miasta, w której porusza się Raskolnikow – zestawia teorię Raskolnikowa z filozofią Nietzschego, wyciąga wnioski – rekonstruuje proces nawrócenia Raskolnikowa, podkreślając obecność pierwiastka mistycznego – interpretuje wybrane sny Raskolnikowa – interpretuje <i>Zbrodnię i karę</i> jako powieść o konflikcie rozumu i natury, wiary – porównuje obraz Syberii w <i>Zbrodni i karze</i> z obrazem znanym z literatury romantycznej oraz obrazem Repina <i>Nie oczekiwali</i> – *wyjaśnia termin <i>powieść polifoniczna</i> i odnosi go do <i>Zbrodni i kary</i> – wykorzystuje tekst Lwa Szestowa do interpretacji <i>Zbrodni i kary</i> – analizuje język wybranych fragmentów <i>Lalki</i> oraz <i>Zbrodni i kary</i> (podręcznik), zwracając uwagę na 	<p>P I.3.6</p> <p>II.1.1, 2, 3</p> <p>2.4, 5</p> <p>4.3</p> <p>R I.1.1, 2</p> <p>3.2</p> <p>II.3.2, 4</p>

			<ul style="list-style-type: none"> – czyta ze zrozumieniem tekst Lwa Szestowa – charakteryzuje język polski w czasach pozytywizmu, zwracając uwagę na wpływ języka zaborców na polszczyznę XIX w. – w noweli <i>Z legend dawnego Egiptu</i> odnajduje cechy typowe dla języka pozytywizmu oraz stylu Bolesława Prusa – omawia zjawisko archaizacji w literaturze pozytywistycznej na przykładzie wybranej powieści Henryka Sienkiewicza 	<p>słownictwo, składnię i sposób obrazowania</p> <ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje prezentację na temat języka wybranych bohaterów powieści pozytywistycznej 	
Synteza wiadomości o literaturze i sztuce pozytywizmu	2–3	Zagadnienia: utylitaryzm w literaturze i sztuce; optymistyczne i pesymistyczne oblicze polskiego pozytywizmu; wiara w postęp i agnostycyzm; realizm i naturalizm w literaturze i sztuce; powieść dojrzałego realizmu; problem zła.	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie znanych utworów przedstawia główne postawy, prądy filozoficzne i kierunki w literaturze pozytywistycznej – na wybranych przykładach charakteryzuje główne gatunki pozytywistyczne: powieść, nowelę, powieść historyczną – określa rolę publicystyki – charakteryzuje program polskich pozytywistów 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia filozoficzne podstawy epoki – na przykładach wybranych dzieł sztuki omawia założenia realizmu i naturalizmu XIX-wiecznego – *wygłasza samodzielnie przygotowane referaty, prezentując różne zagadnienia dotyczące literatury pozytywistycznej (wiadomości zdobyte w szkole uzupełnia samodzielnie znalezionymi w bibliotekach, internecie itp.) 	P I.2.1 II.2.2
Praca klasowa obejmująca poznane utwory	2+1	Wypracowanie, poprawa	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym jest estetyka wypowiedzi – dba o estetykę własnych wypowiedzi – pisemnych i ustnych – dostrzega w wypowiedziach własnych i cudzych błędy językowe, poprawia je 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje przyczyny błędów językowych pojawiających się w pracach uczniowskich – interpretuje błąd językowy jako naruszenie normy 	P I.3.7 R III.1.2

pozytywistyczne			<ul style="list-style-type: none"> – określa podstawowe typy błędów językowych – wyjaśnia, jaka jest norma składniowa współczesnej polszczyzny i kiedy następuje jej naruszenie (na przykładzie konkretnych wypowiedzi) – wyjaśnia, jaka jest norma fleksyjna współczesnej polszczyzny i kiedy następuje jej naruszenie (na przykładzie konkretnych wypowiedzi) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest norma językowa, a czym uzus 	
1. Nastroje epoki, nowe pytania	4P+ 4R	<p>Kazimierz Przerwa- -Tetmajer <i>Koniec wieku XIX, Lubię, kiedy kobieta, Hymn do nirwany, Anioł Pański</i> Antoni Lange <i>Rozmyślania</i> (wybór wg podręcznika) Stanisław Korab Brzozowski <i>O przyjdź!</i> Leopold Staff <i>Deszcz jesienny, Kowal</i></p> <p>przykłady malarstwa secesyjnego, w tym <i>Pocałunek</i> Gustava Klimta</p> <p>przykłady dzieł</p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta wiersze młodopolskie z właściwą dykcją i intonacją – określa nastrój i uczucia podmiotu lirycznego – odnajduje w wierszach typowe dla schyłku wieku postawy dekadentyzmu, znużenia, przesytu – wskazuje środki stylistyczne tworzące nastrój melancholii, smutku, przygnębienia, nieokreślonej tęsknoty – na podstawie utworów wskazuje różne drogi ucieczki od „ból istnienia”, takie jak nirwana, miłość zmysłowa, sztuka – *wyjaśnia, na czym polega psychizacja krajobrazu – wskazuje charakterystyczne symbole i motywy młodopolskie (np. „osmętница”, sen, droga, rzeka, dym), interpretuje je – charakteryzuje warstwę brzmieniową czytanych utworów – wyjaśnia przyczyny nagromadzenia motywów eschatologicznych i związanych z młodopolską duchowością – wymienia i wyjaśnia nazwy epoki: <i>Młoda</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – określa filozoficzne źródła postawy dekadentckiej (Arthur Schopenhauer) – czyta ze zrozumieniem tekst Teresy Walas, twórczo wykorzystując go w dyskusji na temat dekadentyzmu – określa charakter modernistycznej liryki miłosnej – interpretuje <i>Pocałunek</i> Gustava Klimta w kontekście młodopolskich erotyków – wyjaśnia, na czym polegał katastrofizm schyłku wieku; odnajduje jego przejawy w czytanych utworach – charakteryzuje poetykę czytanych wierszy, wskazując typowe i specyficzne środki stylistyczne – wskazuje filozoficzne konteksty „snów o potędze” (Friedrich Nietzsche) – *przygotowuje krótkie wystąpienie na temat filozoficznych podstaw epoki (Arthur Schopenhauer i Friedrich Nietzsche) – *samodzielnie interpretuje czytane utwory, wykorzystując konteksty 	<p>P I.1.4 II.2.1.1, 2, 3 2.1, 2, 5 3.1, 2, 3, 4 III 1.1 R I.1.2 II.2.3 3.1, 2, 4</p>

		<p>sztuki o inspiracjach orientalnych</p> <p>Teresa Walas, <i>Ku otchłani</i> (fragm.)</p> <p>Czesław Miłosz, <i>Traktat poetycki</i> (fragm.) wiersze poetów współczesnych, np. Marcina Świetlickiego</p>	<p><i>Polska, modernizm, fin de siècle, neoromantyzm</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – *z pomocą nauczyciela analizuje poetykę wiersza – na podstawie przykładowej interpretacji wiersza Kowal przygotowuje własną (pisemną lub ustną) interpretację tego utworu – wskazuje reminiscencje młodopolskie w wierszach poetów współczesnych – porównuje postawy schyłku wieków XIX i XX 	<p>filozoficzne i biograficzne</p> <ul style="list-style-type: none"> – * wskazuje przykłady stylizacji (np. modlitewnej) i określa ich funkcję – określa sposoby wykorzystania przez literaturę i sztukę młodopolską inspiracji orientalnych – wskazuje w dziełach różnych sztuk (plastyki i muzyki) przykłady motywów związanych z młodopolską duchowością – komentuje różne nazwy epoki, wykorzystując różnorodne konteksty (np. sięgając do publicystyki epoki) – *samodzielnie interpretuje wiersze, charakteryzując ich poetykę i problematykę – wyjaśnia, dlaczego Czesław Miłosz wskazuje modernizm jako początek sztuki współczesnej – porównuje obraz kultury schyłku wieków XIX i XX – komentuje zestawienie nazw: <i>modernizm i postmodernizm</i> 	
2. Być artystą	10P+ 3R+2 (jęz.)	<p>Kazimierz Przerwa-Tetmajer <i>Evviva l'arte</i> *Stanisław Przybyszewski <i>Confiteor</i> (fragm.) Charles Baudelaire <i>Padlina</i></p> <p>Bożena Sadkowska</p>	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie wiersza Kazimierza Przerwy-Tetmajera określa młodopolską koncepcję artysty i sztuki – wyjaśnia, na czym polegał konflikt artysty z filistrem – określa rolę, jaką przypisywano sztuce i wyjaśnia przyczyny młodopolskiego kultu sztuki i artysty – wyjaśnia, dlaczego prawdziwa sztuka musiała być, zdaniem twórców 	<ul style="list-style-type: none"> –* na podstawie fragmentu <i>Confiteora</i> wskazuje cechy sztuki młodopolskiej, wyjaśnia znaczenie hasła „sztuka dla sztuki”, określa rolę artysty – w omawianych tekstach Stanisława Przybyszewskiego, Kazimierza Przerwy-Tetmajera, Charles’a Baudelaire’a wskazuje cechy manifestu poetyckiego – *dokonuje syntezy: porównuje 	<p>P I.2.1, 2 II.1.1, 2 2.1 3.1, 3 III 1.1, 2 R II.3.1, 2</p>

	<p><i>Homo dandys</i> (fragm.)</p> <p>Wybrane dzieła malarskie podejmujące tematykę artysty i sztuki; Jacek Malczewski <i>Artysta i chimera</i>, Wojciech Weiss <i>Autoportret z maskami</i>, James Ensor <i>Ensor z maskami</i>, Witold Wojtkiewicz <i>Cyganeria</i></p> <p>Andrzej Bursa <i>Ja chciałbym być poetą</i></p>	<p>młodopolskich, elitarna</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje styl życia cyganerii (bohemy) artystycznej, wymienia znanych twórców (np. związanych z Krakowem), kawiarnie, przytacza anegdoty itd. – czyta ze zrozumieniem tekst Bożeny Sadkowskiej na temat dandyzmu, charakteryzuje postawę młodopolskiego dandyzmu – porównuje młodopolską koncepcję artysty z wizją romantyczną (kreacja poety; jego powinności wobec narodu) – interpretuje dzieła sztuki podejmujące temat artysty i jego dzieła – na podstawie poznanych tekstów literackich i malarskich przedstawia własne refleksje na temat roli artysty i sztuki – na podstawie poznanych tekstów literackich i malarskich pisze dłuższą pracę na temat artysty i jego dzieła, korzysta z różnych źródeł wiedzy – na podstawie informacji z podręcznika oraz innych źródeł wiedzy przygotowuje dłuższą wypowiedź na temat zapożyczeń we współczesnym języku polskim – podaje przykłady różnych typów zapożyczeń 	<p>koncepcje artysty i sztuki w różnych epokach, sytuując je w różnorodnych kontekstach i wskazując ich kulturowe źródła</p> <ul style="list-style-type: none"> – *wskazuje niezbędność motywów skandalu, prowokacji, bulwersowania opinii publicznej, poszukiwania nowych doznań i podniet, uznawania sztuki jako wartości najwyższej – wskazuje środki literackie charakterystyczne dla poetyki wierszy Baudelaire’a, określa ich funkcję, uwzględnia elementy prowokacji i naruszania dobrego smaku, formułuje sądy interpretacyjne – *wyjaśnia termin <i>poeta przeklęty</i>, odnosząc go do słynnych skandalistów epoki – wygłasza referat na temat „poetów przeklętych” (Charles’a Baudelaire’a, Arthura Rimbauda, Paula Verlaine’a) – na podstawie wiersza Andrzeja Bursy określa stosunek współczesnego poety do koncepcji bycia poetą modernistycznym – *zestawia różne koncepcje artysty poznane w pierwszej i drugiej klasie (np. <i>poeta doctus</i>, poeta wieszcz, poeta cygan, poeta kapłan przed ołtarzem sztuki, poeta przeklęty) i odnosi je do konkretnych sylwetek twórców oraz kreacji literackich 	
--	--	--	---	--

				<p>– wypowiada się na temat stosunku purystów językowych do zapożyczeń</p> <p>– bierze udział w dyskusji na temat potrzeby istnienia zapożyczeń w języku polskim, odwołuje się do wywiadu z profesorem Janem Miodkiem <i>Jestem za ekstraodlotem</i></p>	
3. Poeci w poszukiwaniu istoty świata i nowego języka	4P+ 4R +1 (jęz.)	<p>Kazimierz Przerwa- -Tetmajer <i>Melodia mgieł nocnych (Nad Czarnym Stawem Gąsienicowym)</i></p> <p>Arthur Rimbaud <i>Statek pijany</i></p> <p>Jan Kasprówic <i>Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach</i></p> <p>Maria Podraza- -Kwiatkowska <i>Symbolizm i symbolika w poezji Młodej Polski</i> (fragm.)</p> <p>Przykłady malarstwa impresjonistycznego, symbolistycznego, ekspresjonistycznego</p>	<p>– przedstawia własne wrażenia związane z omawianymi tekstami</p> <p>– w czytanych wierszach rozpoznaje charakterystyczne dla Młodej Polski style i poetyki: impresjonizm, symbolizm, ekspresjonizm, klasycyzm</p> <p>– na podstawie wybranych utworów określa charakterystyczne cechy stylu impresjonistycznego</p> <p>– wyjaśnia terminy: <i>synestezja, psychizacji pejzażu</i></p> <p>– na podstawie konkretnych utworów określa charakterystyczne cechy stylu ekspresjonistycznego</p> <p>– wyjaśnia młodopolską koncepcję symbolu (na konkretnych przykładach); dostrzega różnicę między symbolem a alegorią, wyjaśnia ją</p> <p>– interpretuje symbole zawarte w czytanych utworach oraz w malarstwie</p> <p>– korzystając z różnych źródeł, omawia przykłady stylów w malarstwie i muzyce; podaje nazwiska najślynniejszych twórców</p> <p>– charakteryzuje gatunki liryki młodopolskiej: sonet, liryk</p>	<p>– wskazuje środki artystyczne charakterystyczne dla omawianych stylów; odnosi je do literatury i malarstwa</p> <p>– wyjaśnia, czym były i jakie miejsce zajmowały w panoramie epoki: impresjonizm, symbolizm, secesja, ekspresjonizm</p> <p>– interpretuje wiersz Arthura Rimbauda jako poetycki manifest wolności wyobraźni</p> <p>– interpretuje wiersz Jonasza Kofty jako przykład dialogu z tradycją modernistyczną</p> <p>– *porównuje różne sposoby wykorzystania formy gatunkowej sonetu</p> <p>– wskazuje filozoficzne źródła postaw odnalezionych w czytanych utworach (np. katastrofizmu i prometejskiego wadzenia się z Bogiem w <i>Hymnach</i> Jana Kasprówicza, stoickiego dystansu i klasycyzmu, a także postawy franciszkańskiej w wierszach Leopolda Staffa)</p> <p>– pisze analizę i interpretację</p>	<p>P I.2.1 3.2 II.1.1, 2, 3 2.2, 5 3.1, 2, 3, 4 III.1.1 2.1 R I.1.2 II.2.3, 5 3.1, 4</p>

		<p>Jan Kasprówicz, <i>Dies irae</i> (fragm.), [<i>Witajcie kochane góry...</i>]; [<i>Rozmłowała się ma dusza...</i>] Leopold Staff <i>Przedśpiew</i> Jonasz Kofta <i>Rimbaud, Aniele, stróžu mój</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – *wyjaśnia, czym była młodopolska synteza sztuk – *interpretuje obrazy impresjonistyczne, symbolistyczne, ekspresjonistyczne – charakteryzuje rolę konwencji hymnicznej w <i>Dies irae</i> – pisze pracę na temat wybranego wiersza, kierując się wskazówką interpretacyjną podaną w temacie – *dostrzega przemiany postaw twórczych Jana Kasprówicza i Leopolda Staffa, w tym inspiracje franciszkanizmem w poezji Jana Kasprówicza – czyta ze zrozumieniem tekst Marii Podraży-Kwiatkowskiej – wyjaśnia termin <i>znak</i> – omawia typy znaków – podaje przykłady wybranych typów znaków 	<p>wybranego utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje środki artystyczne charakterystyczne dla omawianych stylów; odnosi je do literatury i malarstwa – wyjaśnia, czym były i jakie miejsce zajmowały w panoramie epoki: impresjonizm, symbolizm, ekspresjonizm, klasycyzm, franciszkanizm – *porównuje dzieła różnych sztuk będące przykładami tych samych kierunków artystycznych – *wygłasza samodzielnie przygotowany referat, prezentując znalezione materiały (w albumach, internecie itp.) na temat kierunków sztuki młodopolskiej – *pisze interpretację porównawczą dwóch utworów (lub różnych dzieł sztuki) – porównuje definicje znaku pochodzące z dwóch różnych źródeł 	
4. Nowa proza – Żeromski, Conrad	4P+ 5R	<p>Stefan Żeromski <i>Wierna rzeka</i> Joseph Conrad <i>Jądro ciemności</i></p> <p>Zdzisław Najder <i>Sztuka i wierność. Szkice o twórczości Josepha Conrada</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – streszcza, parafrazuje, opowiada różne wątki utworu Stefana Żeromskiego – charakteryzuje bohaterkę <i>Wiernej rzeki</i>, uwzględniając jej punkt widzenia oraz punkt widzenia innych bohaterów – bierze udział w dyskusji na temat stosunku Stefana Żeromskiego do powstania styczniowego; zwraca uwagę na ocenę polityczną oraz moralną; przedstawia 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja zewnętrzna (np. niewola narodowa, ograniczenia społeczne) determinuje stan ducha jednostki – pisze pracę na temat idei i problemów obecnych w prozie Stefana Żeromskiego (w formie przemysłanej, funkcjonalnej wobec tematu) – *opisuje rozwój form powieściowych 	<p>P I.2.1 II.1.1, 2, 3 2.2, 4, 5 3.1, 4 4.2, 3 III.1.1, 2, 4, 7 2.1 R.II.2.3</p>

		<p>(fragm.)</p> <p><i>Czas Apokalipsy</i>, reż. Francis Coppola</p>	<p>różne postawy wobec zrywu narodowego, w tym stosunek chłopów</p> <ul style="list-style-type: none"> – interpretuje symbolikę scen i obrazów – odnajduje w powieści odbicie problemów społecznych, narodowych i egzystencjalnych – na podstawie czytanych utworów i ich fragmentów określa charakterystyczne cechy powieści młodopolskiej (*deformacje kompozycyjne, *współwystępowanie różnych poetyk, perspektywa narratora, *liryzacja prozy itp.) – określa perspektywę, z jakiej prowadzona jest narracja w czytanych utworach – wskazuje charakterystyczne cechy stylu prozy Stefana Żeromskiego – opisuje świat przedstawiony w powieści Josepha Conrada – wskazuje główne cechy poetyki utworu (impresjonizm i symbolizm, różne style, jakimi posługuje się narrator, kompozycja, psychologizm, powieści) – określa perspektywę narracji i jej związek z kreowaniem sylwetki bohatera – analizuje motywy decyzji bohatera, ustosunkowuje się do nich – rozpatruje problem, z którym boryka się Marlow: czy zbrodnia i szaleństwo są wytworem warunków zewnętrznych czy stałymi elementami natury ludzkiej – pisze pracę na temat: Jakie tajemnice ludzkiej psychiki pokazuje Żeromski 	<p>od XIX-wiecznego realizmu do prozy młodopolskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> – we fragmentach utworów wskazuje stylistyczne wyznaczniki różnych poetyk i stylów obecnych w prozie – nazywa stylistyczne sposoby oddawania stanów i przeżyć wewnętrznych bohaterów – na podstawie czytanych utworów określa charakterystyczne cechy naturalizmu młodopolskiego – analizuje budowę składniową prozy Stefana Żeromskiego oraz określa funkcję i efekt artystyczny zastosowanych środków – tworzy pogłębiony portret psychologiczny bohatera <i>Jądra ciemności</i>, odwołując się do treści utworu i opinii różnych postaci powieściowych – określa Conradowską wizję świata i losu (przeciwieństwo człowieka i natury, konflikt wartości, dramat wyborów) – *wskazuje cechy powieści Conradowskiej, które oddziaływały na powieść XX w. (np. swobodne posługiwanie się czasem, optyka zmiennych punktów widzenia, wprowadzanie elementów różnych gatunków literackich, angażowanie czytelnika w dramat psychologiczno- 	3.4
--	--	---	--	---	-----

			<p>i Conrad?</p> <p>– na podstawie tekstu Zdzisława Najdera oraz znajomości <i>Jądra ciemności</i> przygotowuje wypowiedź na temat: Czy dla czytelnika z początku XXI w. Joseph Conrad pozostaje pisarzem nowoczesnym?</p>	<p>-moralny bohatera)</p> <p>– wypowiada się na temat <i>Czasu Apokalipsy</i> – adaptacji <i>Jądra ciemności</i>: omawia koncepcję reżyserską, kreacje aktorskie, określa motywy postępowania filmowego Kurtza, określa rolę muzyki, pisze recenzję z filmu</p>	
5. Młodo-polskie poszukiwania pierwotności	6P+ 3R+2 (jęz.)	<p>Władysław Stanisław Reymont <i>Chłopi</i> (tom I)</p> <p>Kazimierz Wyka <i>Reymont, czyli ucieczka do życia</i> (fragm.)</p> <p>Malarstwo przedstawiające tematy wiejskie (np. Leon Wyczółkowski, Teodor Axentowicz, Ferdynand Ruszczyc i inni)</p> <p>Tadeusz Nowak <i>A jak królem, a jak katem będziesz...</i> (fragm.)</p>	<p>– charakteryzuje bohaterów indywidualnych i zbiorowych</p> <p>– opisuje przestrzeń wsi jako zamkniętą enklawę i przestrzeń mityczną</p> <p>– wskazuje w powieści różne porządki czasowe („rytmy i toki”)</p> <p>– interpretuje fakt, iż życie w Lipcach toczy się poza konkretnym czasem</p> <p>– *wskazuje fundamenty ładu, na którym jest oparte życie wsi</p> <p>– charakteryzuje moralność, wierzenia i obyczajowość mieszkańców Lipiec – wskazuje ich chrześcijańskie i pozachrześcijańskie korzenie</p> <p>– charakteryzuje różnorodne związki człowieka z naturą ukazane w <i>Chłopach</i></p> <p>– wskazuje różne oblicza narratora i interpretuje ten fakt</p> <p>– określa charakter i funkcję stylizacji gwarowej</p> <p>– na przykładzie wybranych dzieł sztuki porównuje sposób ukazania tematów wiejskich w literaturze i malarstwie</p> <p>– przygotowuje wypowiedź na temat: Praca w życiu bohaterów powieści Reymonta</p>	<p>– *wyjaśnia, dlaczego powieść <i>Chłopi</i> określa się mianem „chłopskiej epepei”</p> <p>– podaje argumenty, odwołując się do treści i budowy utworu</p> <p>– charakteryzuje bohaterów, wskazując m.in. biologiczną (naturalistyczną) motywację ich postępowania</p> <p>– dostrzega konflikty wewnętrzne bohaterów wynikające z działania sprzecznych sił i bodźców</p> <p>– *określa symbolikę postaci kobiecych (wyrzucenie ze wsi Jagny i wzrost pozycji Hanki)</p> <p>– charakteryzuje gromadę chłopską jako bohatera zbiorowego powieści</p> <p>– rekonstruuje powszechnie przyjęty system wartości i prawa, jakimi się rządzi zbiorowość</p> <p>– analizuje język i styl każdego z narratorów, wskazując środki charakterystyczne dla różnych stylów: impresjonistycznego, realistycznego, naturalistycznego</p> <p>– analizuje stylizację gwarową, wskazując różne rodzaje dialektyzmów</p>	<p>P I 3.6</p> <p>II 1.1, 2, 3</p> <p>2.2, 4</p> <p>3.1, 2, 3, 4</p> <p>4.2</p> <p>III 1.2</p> <p>2.1</p> <p>R II 2.3</p>

			<p><i>Chłopi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia najważniejsze dialekty, wskazując najważniejsze cechy każdego z nich – wymienia typy regionalizmów – bierze udział w dyskusji na temat przyczyn zaniku gwar i dialektów we współczesnej polszczyźnie 	<ul style="list-style-type: none"> – *wskazuje elementy heroizacji i symbolizmu (np. śmierć Boryny) – *w interesujący sposób prezentuje życie i twórczość Władysława Stanisława Reymonta – przygotowuje prezentację na temat: Młoda Polska tatrzańska, korzysta z różnych źródeł wiedzy – odczytuje symbole i obrazy we fragmencie prozy Tadeusza Nowaka – odróżnia słownictwo współnoodmianowe od wyrazów nacechowanych stylistycznie – rozpoznaje teksty pisane w określonym dialekcie, tłumaczy je na język ogólnopolski 	
Stanisław Wyspiański i teatr modernistyczny	10P+ 5R+1 (jęz.)	<p>Stanisław Wyspiański <i>Wesele</i>, [Niech nikt nad grobem mi nie płacze...]</p> <p>Tadeusz Żeleński-Boy <i>Plotka o „Weselu”</i> (fragm.)</p> <p>Franciszek Ziejka <i>Magia „Wesela”</i></p> <p><i>Wesele</i> w reż. Andrzeja Wajdy</p>	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje <i>Wesele</i> wskazując jego dwupłaszczyznowość – na podstawie <i>Plotki...</i> przedstawia historyczne realia <i>Wesela</i>, ukazane postacie, sytuacje, anegdoty itp. – charakteryzuje postacie z <i>Wesela</i>, zwracając uwagę na ich portrety psychologiczne i indywidualizację języka – wskazuje elementy symboliczne: osoby dramatu, przedmioty, sceny – interpretuje je, wykorzystując konteksty historyczne, literackie i artystyczne – wyjaśnia, czym była młodopolska chłopomania i w jaki sposób odzwierciedliła się w dramacie – na podstawie dramatu ukazuje złożone 	<ul style="list-style-type: none"> – wygłasza referat na temat przemian w teatrze końca XIX w., podkreślając wpływ Richarda Wagnera i dramaturgów skandynawskich – na podstawie wywiadu z Grzegorzem Jarzyną i Krzysztofem Warlikowskim wyjaśnia, co łączy koncepcje współczesnych ludzi teatru z wizjami twórców Młodej Polski – wskazuje w <i>Weselu</i> cechy dramatu realistycznego i symbolicznego (uwzględniając różne płaszczyzny dzieła) – *interpretuje <i>Wesele</i> jako rozrachunek z polskimi mitami chłopskimi, takimi jak: wieś „bajecznie kolorowa”, 	<p>P I.2.1 3.6 II.1.1, 2, 3 2.2, 5 3.1, 2, 4 4. 2 III.1.1, 3 2.1 R II.2.2, 3 3.1, 4</p>

		<p>Przykłady malarstwa modernistycznego, w tym obrazy Stanisława Wyspiańskiego, <i>Taniec</i> Wojciecha Weissa, <i>Błędne koło</i> Jacka Malczewskiego</p> <p>Ponadto teksty, na podstawie których uczeń bada język okresu Młodej Polski: Jan Kasprówicz <i>Sonet XV</i>, Kazimierz Przerwa-Tetmajer <i>Wszystko umiera z smutkiem i żalobą...</i>, <i>O sonecie, Mów do mnie jeszcze...</i>, <i>Bez co się święci dostali na kępę</i>, Tadeusz Miciński <i>Bądź zdrowa!</i></p> <p><i>Teatralny cyrograf</i> – wywiad</p>	<p>relacje między chłopami a inteligencją, demaskując mit solidaryzmu narodowego</p> <ul style="list-style-type: none"> – *interpretuje chocholi taniec, wskazując różne możliwe odczytania tej sceny – tworzy spójną interpretację <i>Wesela</i> jako dramatu o polskich sprawach, pisze pracę na ten temat – *sięga do albumów malarstwa, szukając analogii dla ukazanych w <i>Weselu</i> postaci – *zwraca uwagę na inspiracje malarstwem Matejki – wyjaśnia, na czym polegała młodopolska synteza sztuk – wypowiada się na temat twórczości dramatycznej Wyspiańskiego, odnosząc się do terminu <i>neoromantyzm</i> – interpretuje autobiograficzny wiersz Wyspiańskiego, podkreślając symboliczny związek artysty z Krakowem i Wawelem – świętym miejscem polskości – analizuje środki filmowe wykorzystane w <i>Weselu</i> Wajdy – określa rolę warstwy dźwiękowej i wizualnej w filmie – posługuje się terminami: <i>metafora filmowa, symbol filmowy</i> – charakteryzuje język okresu Młodej Polski, podaje przykłady typowe dla języka poezji, prozy i dramatu – porównuje język wybranych tekstów literackich okresu Młodej Polski, zwracając uwagę na dobór słownictwa, styl, składnię, 	<p>„raclawicka kosa”, „chłop-król Piast”, „pawie pióra”, „krwawe zapusty” rabacji galicyjskiej itp.</p> <ul style="list-style-type: none"> – na podstawie <i>Wesela</i> tworzy zbiorowy portret chłopów i inteligencji – analizuje sposób zastosowania dialektyzacji, zwraca uwagę na indywidualizację języka postaci – określa mistrzostwo języka <i>Wesela</i> – wskazuje aforyzmy i sformułowania, które się utrwaliły w języku potocznym – zabiera głos w dyskusji na temat „problemów polskich” – *prezentuje w interesujący sposób postać Stanisława Wyspiańskiego jako „renesansową osobowość Młodej Polski” – *wykorzystuje materiały samodzielnie znalezione w internecie – *charakteryzuje koncepcję „teatru ogromnego”, wskazując jego związek z młodopolską syntezą sztuk – *omawia działalność Stanisława Wyspiańskiego jako człowieka teatru, malarza, artysty plastyka, twórcy polichromii i witraży oraz sztuki użytkowej – zabiera głos w dyskusji na temat artystycznych i ideowych walorów filmu Andrzeja Wajdy – pisze recenzję filmu <i>Wesele</i> w reżyserii Andrzeja Wajdy 	
--	--	--	---	---	--

		z Grzegorzem Jarzyną i Krzysztofem Warlikowskim (fragm.)	obrazowanie	– wyjaśnia, na czym polega i w czym się przejawia stylizacja językowa we fragmencie <i>Na Skalnym Podhalu – Bez co się święci dostali na kepe</i> – wyjaśnia, na czym polega autotematyzm w wierszu <i>O sonecie</i> Kazimierza Przerwy-Tetmajera	
Synteza wiadomości o literaturze i sztuce Młodej Polski	2–3	Zagadnienia: dekadenski katastrofizm i modernistyczne cierpienie; rola artysty i sztuki; artysta i tłum; sztuka Młodej Polski: impresjonizm, ekspresjonizm, symbolizm, naturalizm; neoromantyzm.	– wskazuje najważniejsze wątki i tematy literatury i sztuki Młodej Polski – charakteryzuje główne prądy i kierunki artystyczne epoki – na podstawie wskazanych utworów – charakteryzuje dramat symboliczny – określa kierunki rozwoju powieści młodopolskiej (eksperymenty, inspiracje naturalistyczne, lirykacja, psychologizm) – w poznanych utworach wskazuje obecność toposów, archetypów i symboli:	– charakteryzuje filozoficzne założenia epoki (Arthur Schopenhauer, Friedrich Nietzsche, Henri Bergson) – *wskazuje źródła młodopolskiego estetyzmu – * w pogłębiony sposób interpretuje archetypy, toposy i symbole obecne w sztuce Młodej Polski – *wyjaśnia, na czym polegała wewnętrzna antynomiczność epoki (współwystępowanie różnych prądów i kierunków)	P I.2.1 II.2.2 R II.2.3
Praca klasowa obejmująca utwory literackie i sztukę młodopolską	2+1	Wypracowanie, poprawa	– wie, czym jest estetyka wypowiedzi – dba o estetykę własnych wypowiedzi – pisemnych i ustnych – dostrzega w wypowiedziach własnych i cudzych błędy językowe, poprawia je – określa podstawowe typy błędów językowych	– analizuje przyczyny błędów językowych pojawiających się w pracach uczniowskich	P I.3.7 R III.1.2

Semestr II

Tema-tyka i proble-matyka lekcji	Licz-ba go-dzin	Teksty literackie, plastyczne, inne	Wymagania na poziom podstawowy	Wymagania na poziom ponadpodstawowy	Odniesienia do podstawy programo-wej
1. Na progu XX wieku	2R+ 1M	„Do matury krok po kroku” – Filippo Tommaso Marinetti, <i>Manifest futuryzmu</i> (fragmenty) przykłady obrazów, filmów i innych dzieł sztuki pochodzących z początku XX w.	– wskazuje główne źródła zmian świadomości społecznej i artystycznej po I wojnie światowej (np. zmiany polityczne, rozwój techniki, nowe idee społeczne) – czyta manifest Marinettiego; dostrzega prowokacyjność tekstu i postawę buntu – pisze wypowiedź, w której polemizuje z argumentami zawartymi w manifeście Marinettiego (przygotowuje kontrargumenty) – w manifeście Marinettiego wskazuje charakterystyczne cechy futuryzmu jako kierunku sztuki początków XX w. (pochwała męskiej energii, witalizmu, nowoczesności, bunt przeciw tradycji) – wymienia główne tendencje i hasła związane z nowymi kierunkami w sztuce (np. aktywizm, zmiana, bunt, szybkość, rozwój cywilizacyjny, masowość, zwrot ku przyszłości, odejście od naśladowczego opisu rzeczywistości – antymimetyzm, deformacja, karykatura i groteska), krótko je komentuje i ilustruje przykładami dzieł	– wskazuje filozoficzne podstawy nowej sztuki (Nietzsche, Bergson, psychoanaliza Freuda) – omawia główne tezy Freuda – na podstawie tekstu Marinettiego prezentuje program futurystów – pisze artykuł polemiczny na temat futurystycznych eksperymentów z ortografią – wyjaśnia, czym jest kultura masowa, i wskazuje jej podstawowe obszary (np. tania książka, prasa, komedie slapstickowe) – dostrzega związki między kierunkami awangardowymi w poezji i w innych dziedzinach sztuki (np. interpretuje technikę kolażu, fotomontaż, *wie, czym był nurt ekspresjonistyczny w kinie i w teatrze) – *określa chronologiczne granice modernizmu i postmodernizmu – krótko przedstawia początki filmu jako nowej dziedziny sztuki, wskazuje najważniejszych twórców, wymienia	P I.1.5 2.1 II.1.1, 2 III.1.3, 4, 5 R II.3.4

			<p>sztuki awangardowej, wskazuje charakterystyczne cechy tych dzieł</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólnie wyjaśnia terminy: <i>awangarda</i>, <i>modernizm</i> i <i>nowoczesność</i> – *przedstawia związki, jakie między nimi zachodzą – *określa postawę twórczą reprezentowaną przez artystę awangardowego – wymienia i krótko charakteryzuje kierunki artystyczne początków XX w.: futuryzm, ekspresjonizm, surrealizm, dadaizm, kubizm, abstrakcjonizm – przygotowuje prezentację na temat kierunków artystycznych początków XX w. 	<p>niektóre tytuły, główne terminy itp. (np. Chaplin, Eisenstein, film ekspresjonistyczny, plany filmowe, montaż filmowy)</p> <ul style="list-style-type: none"> – pisze manifest artystyczny zawierający najważniejsze poglądy takich ugrupowań jak: futuryści, ekspresjoniści, surrealiści 	
2. Poezja Polski niepodległej: energia nowoczesności	2P+4R+2 (jęz.)	<p>Julian Tuwim <i>Chrystus miasta</i>, <i>Do krytyków</i> Maria Pawlikowska-Jasnorzewska <i>Płyty Carusa</i> (fragmenty cyklu) Bruno Jasiński <i>But w butonierce</i> Julian Przybós <i>Na kolach</i>, <i>Wieczór</i> Tadeusz Peiper <i>Miasto. Masa</i>. <i>Maszyna</i> (fragment) wiersze Marii Pawlikowskiej-</p>	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny nowego podejścia do twórczości poetyckiej poezji w polskiej poezji dwudziestolecia międzywojennego (nastawienie na nowoczesność – mit nowoczesności, nowa tematyka, nowy bohater, nowy podmiot, język potoczny, kontekst historyczny, proces demokratyzacji poezji) – wyjaśnia termin: <i>dwudziestolecie międzywojenne</i> – wymienia najważniejsze składniki mitu nowoczesności – interpretuje czytane utwory: wskazuje na codzienność i sprawy „zwyczajne” jako tematy poetyckie, na nowego bohatera (szary człowiek i tłum), fascynację techniką i przestrzenią wielkomiejską, witalność, 	<ul style="list-style-type: none"> – w czytanych wierszach wskazuje różnorodne środki stylistyczne i określa ich funkcje (*dostrzega w nich wykładniki nowatorstwa i awangardowości) – *na podstawie czytanych utworów omawia przemiany i bogactwo postaw twórczych poetów (np. Juliana Tuwima – od „barbarzyńcy w mieście” do poety „słowiarza”; Juliana Przybosia – od fascynacji miastem do fascynacji pejzażami wiejskimi) – *wskazuje na związki eksperymentów poetyckich Juliana Tuwima i pozarozumowym językiem futurystów rosyjskich – *przedstawia różne koncepcje poety 	<p>P I.1.1, 4 2.2 3.1, 8 II.1.1, 2, 3 2.1, 2 3.1, 2 R I.3.4 III 1.1, 3, 4 2.1 II.3.2</p>

		<p>-Jasnorzewskiej (przypomnienie lektury z gimnazjum)</p> <p>Michał Głowiński, Janusz Sławiński, [<i>Miasto w poezji</i>]</p> <p>Béla Bartók <i>Allegro barbaro</i></p> <p>Enrico Caruso <i>Mamma mia, che vo 'sape</i></p> <p>Ewa Demarczyk <i>Pocałunki</i>, słowa Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, muzyka Zygmunt Konieczny</p>	<p>dynamizm, odrzucenie tradycji i pochwałę cywilizacji, zachwyt nad nowymi wynalazkami i dziedzinami sztuki (np. gramofon, film) itp.</p> <p>– opisuje postawy podmiotów lirycznych czytanych utworów</p> <p>– *określa funkcje nawiązania ewangelicznego w wierszu Juliana Tuwima</p> <p>– opisuje poetykę czytanych utworów, wskazuje nowatorstwo formalne (np. język potoczny w wierszach skamandrytów, „spiętrzoną” metaforę i elipsę w wierszach Juliana Przybosia, odejście od rygorów wersyfikacyjno-składniowych itp.);</p> <p>charakteryzuje warstwę brzmieniową (rytm) wierszy itp.</p> <p>– wskazuje językowe formy deprecjatywne i określa ich funkcję</p> <p>– w czytanych utworach wskazuje indywidualne, specyficzne dla poszczególnych twórców dwudziestolecia cechy i tematy (np. fascynację słowem i jego brzmieniem u Juliana Tuwima; motyw miłości i śmierci oraz kobiecości w poezji Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej; nowe wymiary przestrzeni miejskiej w wierszach Tadeusza Peipera i Juliana Przybosia)</p> <p>– wymienia i krótko omawia utwory Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej poznane w gimnazjum</p> <p>– wyjaśnia krótko, jaką rolę w życiu literackim dwudziestolecia odgrywała</p>	<p>(artyści) i poezji obecne w programach i utworach dwudziestolecia (np. „barbarzyńca”, „kabaretowy prześmiewca”, „poszukiwacz słowa”, „eksperymentator w laboratorium sztuki”)</p> <p>– wskazuje podobieństwa i różnice między ugrupowaniami poetyckimi dwudziestolecia międzywojennego</p> <p>– wyjaśnia terminy: <i>deprecjatywność języka (formy deprecjatywne)</i>, <i>potoczmy</i></p> <p>– wymienia i krótko opisuje postacie poetów z kręgu „Skamandra”, a także *futurystów (Brunona Jasińskiego) i przedstawicieli *Awangardy Krakowskiej (Juliana Przybosia), wymienia ich utwory, podaje najważniejsze wiadomości biograficzne, charakterystyczne cechy twórczości</p> <p>– przygotowuje prezentację na temat miasta, uwzględnia tekst [<i>Miasto w poezji</i>], fragment manifestu Tadeusza Peipera, wybrane utwory poetyckie oraz konteksty, korzysta z różnych źródeł</p> <p>– charakteryzuje sytuację komunikacyjną publiczną i prywatną</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega zjawisko stylizacji na język potoczny</p> <p>– omawia funkcję kolokwializacji w wierszach Juliana Tuwima</p>	
--	--	--	--	--	--

			<p>kawiarnia literacka</p> <ul style="list-style-type: none"> – na podstawie czytanych wierszy i wiadomości z podręcznika, *a także samodzielnie wyszukanych informacji w różnych źródłach, prezentuje Skamandrytów i Awangardę Krakowską jako grupy poetyckie – przygotowuje prezentację na temat twórczości Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, korzystając z różnych źródeł – pisze pracę porównawczą na temat poezji romantyków, skamandrytów i poetów Awangardy Krakowskiej – omawia różne sposoby rozumienia języka potocznego, podaje przykłady – na wybranych przykładach omawia cechy stylu potocznego – rozpoznaje teksty w stylu potocznym – rozpoznaje związki frazeologiczne nacechowane emocjonalnie – przygotowuje argumenty do dyskusji na temat skutków posługiwania się wulgaryzmami – korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych 	– omawia składnię oraz leksykę języka potocznego	
3. Poezja po I wojnie światowej. W kręgu	3P+2R	<p>Leopold Staff <i>Wysokie drzewa,</i> <i>Bonaccia,</i> <i>Harmonia</i> Julian Tuwim <i>Sitowie, Zmęczenie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje i interpretuje czytane wiersze – określa ich nastrój i wskazuje tworzące go środki poetyckie – analizuje budowę wersyfikacyjno-składniową utworów, słownictwo, środki stylistyczne, wskazuje ich związek 	– przedstawia Leopolda Staffa jako odnowiciela nurtu klasycznego i klasyka poezji polskiej (przypomina utwory poznane wcześniej, wskazuje trwałe cechy postawy poetyckiej Leopolda Staffa)	<p>P I.1.4 II.1.1, 2, 3 2.1, 2 3.1, 2, 3, 4 4.1, 2 III.1.1, 2, 3,</p>

tradycji		<p>Jarosław Iwaszkiewicz, <i>Lipiec, Źródło Aretuzy</i></p> <p>Eugeniusz Zak <i>Romans pasterski</i> źródło Aretuzy w Syrakuzach na Sycylii (fotografia z 1910 r.)</p>	<p>z klasycznym wzorcem poezji</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje funkcjonowanie motywu harmonii w wierszach Leopolda Staffa, Juliana Tuwima, – wskazuje i interpretuje nawiązania kulturowe obecne w czytanych utworach (np. topos <i>otium – negotium</i>, motywy powrotu, topos sielanki) – określa postawę poety i koncepcję poezji wyłaniające się z wierszy – określa dziedzictwo kulturowe obecne w czytanych wierszach (nawiązania „śródziemnomorskie”, przywoływane dzieła sztuki, „rzecz czarnoleska” itp.) – *analizuje budowę wierszy Jarosława Iwaszkiewicza (<i>Lipiec, Źródło Aretuzy</i>), podkreślając ich formalną doskonałość – *w wierszach Jarosława Iwaszkiewicza wskazuje przywołane dzieła sztuki (motywy związane ze sztuką), lokalizuje je, określa ich znaczenia metaforyczne i symboliczne – interpretuje obraz <i>Romans pasterski</i>, zwracając uwagę na motyw sielanki – na podstawie znanych utworów (dzieł sztuki) wyjaśnia symbolikę źródła *i jej znaczenie w kulturze europejskiej – wyjaśnia terminy: <i>klasycyzm, klasyczny</i>, wskazując różne ich znaczenia – pisze interpretację porównawczą <i>Pieśni IX</i> Jana Kochanowskiego i wiersza <i>Harmonia</i> Leopolda Staffa 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje trwałość dziedzictwa poezji Jana Kochanowskiego, przywołuje wiersze Cypriana Norwida (powtórzenie) i Juliana Tuwima – tłumaczy termin <i>topos</i>, podając przykłady, przedstawia rolę obecności toposów w poezji klasyków – przygotowuje prezentację na temat trwałej obecności nurtu klasycznego w kulturze europejskiej (dokonuje syntezy materiału), wykorzystuje utwory poznane na lekcjach polskiego w liceum i *własne lektury, korzysta z innych źródeł wiedzy – porównuje postawę wobec współczesności XX-wiecznych poetów nurtu klasycznego z postawą artystów awangardowych 	<p>4</p> <p>R II.2.2, 3, 5</p> <p>3.1, 4</p>
4. Polity-	9P+	Stefan Żeromski	– streszcza i opowiada fragmenty (wybrane	– określa, w jakich warunkach narodziła	P II.1.1, 2, 3

<p>ka i psychologia. Proza realistyczna w dwudziestolecu międzywojennym</p>	<p>15R+ 2M</p>	<p><i>Przedwiośnie</i> Zofia Nałkowska <i>Granica</i> Maria Kuncewiczowa <i>Cudzoziemka</i> Jarosław Iwaszkiewicz, <i>Panny z Wilka</i></p> <p>„Do matury krok po kroku” – polemika</p> <p>Paul Delvaux <i>Kobieta siedząca przed lustrem</i></p>	<p>wątki <i>Przedwiośnia</i>, relacjonuje (opisuje) świat przedstawiony w powieści</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje przestrzeń powieściową ukazującą polską rzeczywistość; *dostrzega jej symboliczny wymiar (np.: przygraniczna wieś, do której przyjeżdża Cezary, Nawłóć, Chłodek, dzielnice Warszawy, marsz na Belweder) – opisuje kreację głównego bohatera: przedstawia etapy jego dojrzewania i edukacji, określa jego przynależność pokoleniową, rewolucyjny rodowód, sposób widzenia polskiej rzeczywistości (konfrontacja marzeń z rzeczywistością), wydany przez niego sąd o Polsce itp. – przedstawia poglądy różnych bohaterów na temat rewolucji – dostrzega i komentuje dialogową konstrukcję III części utworu (zderzenie równorzędnych racji w polemice Cezarego, Gajowca i Antoniego Lulka) – *interpretuje otwarte zakończenie losów bohatera – wskazuje dwa typy narracji obecne w powieści (narrację auktorialną i personalną) i określa ich funkcje – wyjaśnia metaforyczny sens tytułu powieści i tytułów jej części – interpretuje <i>Przedwiośnie</i> jako powieść wyrastającą z rozczarowania pierwszymi latami niepodległości (wskazuje i komentuje właściwe fragmenty utworu) 	<p>się polska powieść polityczna dwudziestolecia (np. zagrożenie kraju, bieda, zbyt wolno przeprowadzane reformy, rozczarowanie elitą polityczną, zagubiony etos patrioty-społecznika), wskazuje głównych jej twórców</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje Nawłóć i Soplicowo (ew. inne znane sobie obrazy dworu ziemiańskiego) – *analizuje język i styl, jakim pisarz przedstawia opisy polskiej rzeczywistości – wyjaśnia termin <i>powieść polifoniczna</i> i odnosi go do III części <i>Przedwiośnia</i> – na podstawie powieści (postać Gajowca i jego nauczycieli) wnioskuje, jak Stefan Żeromski wyobrażał sobie etos polskiej inteligencji – charakteryzuje poglądy polityczne i społeczne pisarza (np. konieczność zachowania niepodległości, likwidacja nędzy, potępienie komunizmu i rewolucji) – *wie, jakie kontrowersje wzbudzało <i>Przedwiośnie</i> i jakie oskarżenia wysuwano pod adresem autora; polemizuje z nimi, wykorzystując interpretację powieści i wiadomości z podręcznika – pisze rozprawkę na temat: Soplicowo i Nawłóć – podobne czy odmienne światy? 	<p>2.1, 4 3.1, 2, 3, 4 4.2, 3 III.1.1, 2, 3, 4 2.1 R II.2.3, 4 3.4</p>
---	--------------------	---	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie tekstu Zdzisława Adamczyka wyjaśnia znaczenie opowieści o szklanych domach – odczytuje wymowę opowieści o szklanych domach w kontekście całej powieści – opracowuje wypowiedź polemiczną w stosunku do Cezarego Baryki (wykorzystuje wskazówki zawarte w rozdziale „Do matury krok po kroku”) – rozpoznaje zasadę kompozycyjną <i>Granicy</i> (inwersja czasowa) i określa jej funkcję (przedstawienie motywów działania oraz złożoności prawdy o człowieku) – *wyjaśnia, na czym polega nowatorstwo kompozycji utworu (wykorzystuje wiadomości z ramki <i>Wielka proza światowa</i>) – przedstawia charakterystykę głównego bohatera powieści; zwraca uwagę na różne źródła informacji i relatywność oceny tej postaci, próbuje dociec o niej prawdy – określa punkt widzenia narratora powieści – formułuje własną ocenę postaci Zenona i ją uzasadnia; dostrzega tragizm bohatera oraz *wskazuje na jego społeczne i psychologiczne źródła – relacjonuje i komentuje refleksje narratora <i>Granicy</i> na temat ludzkiego życia – interpretuje tytuł powieści, dostrzegając jego wieloznaczność (płaszczyzna psychologiczno-moralna, społeczno-polityczna, filozoficzna itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje utwór Stefana Żeromskiego z ekranizacją filmową w reżyserii Filipa Bajona, przygotowuje na ten temat prezentację – wskazuje różne płaszczyzny interpretacji <i>Granicy</i> (psychologiczno-moralną, polityczno-społeczną, filozoficzną), omawia je, odwołując się do treści utworu – przedstawia wydarzenia ukazane w powieści z punktu widzenia różnych postaci (Zenona, Elżbiety, Justyny, pani Kolichowskiej); wyciąga wnioski – zabiera głos w dyskusji na temat prawdy w życiu człowieka, relatywizmu ocen, istnienia obiektywnych norm moralnych (odnosi swoje sądy do <i>Granicy</i> i innych utworów) – wyjaśnia, czym jest egocentryzm i jak przejawia się on w ocenach wydawanych przez postaci powieściowe – komentując postępowanie postaci powieściowych, wypowiada swój sąd na temat „wdrukowanego schematu postępowania” – wskazuje i *interpretuje obecność motywu maski w powieści – *przedstawia ogólne założenia <i>W poszukiwaniu straconego czasu</i> Marcela Prousta – *wskazuje podobieństwo formalne powieści Marii Kuncewiczowej 	
--	--	---	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> – pisze charakterystykę wybranej postaci kobiecej – *streszcza (opowiada) historię Róży z <i>Cudzoziemki</i>, zwracając uwagę na sposób, w jaki autorka zapoznaje z nią czytelnika – *wyjaśnia, czym jest czas psychologiczny i jak jego odkrycie wpłynęło na rozwój powieści (wykorzystuje wiadomości z podręcznika, m.in. z ramki <i>Wielka proza światowa</i>); odnosi to pojęcie do powieści Marii Kuncewiczowej – *dostrzega i komentuje zróżnicowanie narracji: w tekście powieści rozróżnia fragmenty zawierające subiektywny punkt widzenia bohaterki (bądź perspektywę Władysia) oraz obiektywną relację narratora – opisuje język bohaterki, wskazując formy świadczące o jej językowej obcości; określa ich funkcję – *określa funkcję różnych czasów narracji (teraźniejszego i przeszłego) – *wskazuje na retrospekcję jako zasadę kompozycyjną powieści – *wyjaśnia określenie „powieść psychoanalityczna”, odnosząc je do konstrukcji utworu i postaci bohaterki – *wyjaśnia tytuł, wskazując źródła „cudzoziemskości” Róży – rekonstruuje portret psychologiczny Rubena – opisuje sposób prowadzenia narracji w <i>Pannach z Wilka</i>, zwracając uwagę 	<ul style="list-style-type: none"> i powieści Marcela Prousta – *określa i interpretuje różne techniki narracyjne obecne w <i>Cudzoziemce</i> – *wskazuje i komentuje związki narracji powieściowej z psychoanalizą Freuda (konstrukcja utworu jako „seans psychoanalityczny”); próbuje „postawić diagnozę” Róży i Władysiowi – *wskazuje w powieści na motyw muzyczny, określa jego funkcję – *dokonuje porównania dwojga bohaterów: Cezarego Baryki i Róży Żabczyńskiej, zwracając uwagę na funkcję, jaką pełni motyw przyjazdu do Polski w konstrukcji ich losów – *wyjaśnia, czym są skrypty kulturowe obecne w języku, podaje przykłady – interpretuje obraz <i>Kobieta siedząca przed lustrem</i> – rozpoznaje technikę narracyjną obecną w <i>Pannach z Wilka</i> – wskazuje źródła problemów egzystencjalnych bohatera (rozpoznane przez niego samego i wywnioskowane na podstawie opisu) – określa strategię narracji (narrator podąża za pogłębiającą się samoświadomością Rubena) – podaje podstawowe informacje o Prouście i założeniach jego powieści – w opowiadaniu Iwaszkiewicza dostrzega i interpretuje topos miłości 	
--	--	--	--	---	--

			<p>na zmianę czasów (przeszły, teraźniejszy); wskazuje na nakładanie się planów czasowych</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa, co jest głównym przedmiotem obserwacji narratora (myśli, wspomnienia bohatera, jego wnętrze) – przygotowuje charakterystykę porównawczą trzech bohaterów: z pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego 	<p>i śmierci</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje utwór Iwaszkiewicza z ekranizacją <i>Panien z Wilka</i> w reżyserii Andrzeja Wajdy – przygotowuje recenzję wybranej filmowej adaptacji omawianych utworów prozy powieściowej z dwudziestolecia międzywojennego 	
5. Groteska. Wobec tajemnicy istnienia	4P+1R	<p>karnawał i groteska w sztuce europejskiej, np.: Pieter Bruegel <i>Walka karnawału z postem</i> Hieronimus Bosch <i>Kuszenie św. Antoniego</i> karykatura starej kobiety Leonarda da Vinci Francisco Goya <i>Niech wiedzą, jacyśmy dostojni</i> Stanisław Ignacy Witkiewicz <i>Portret Stefana Glassa</i> James Ensor <i>Wjazd Chrystusa do Brukseli</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie utworów Bolesława Leśmiana, Brunona Schulza i wybranych dzieł sztuki wyjaśnia, czym jest groteska i jakie są jej cechy – interpretuje wiersze Bolesława Leśmiana, wnosząc na podstawie analizy (dokonanej pod kierunkiem nauczyciela) – opisuje charakter świata wykreowanego w wierszach, dostrzega jego symboliczny charakter i filozoficzne przesłanie – *przedstawia sposób, w jaki poeta widzi naturę oraz relacje między nią a człowiekiem – wskazuje specyfikę języka artystycznego Bolesława Leśmiana (rodzaje neologizmów i ich funkcje, rytm) – wskazuje w poznanych wierszach inspiracje ludowe (np. ballada, meliczność, postacie rodem z baśni ludowych, antropomorficzne widzenie sił natury) i *wyjaśnia, w jaki sposób poeta je przetwarza, włączając w swoją wizję świata 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje czytane wiersze Bolesława Leśmiana – *interpretuje czytane wiersze jako opowieści filozoficzne: o bycie, poznaniu, trudzie istnienia, dochodzeniu prawdy o świecie – wyjaśnia ogólnie, na czym polega związek poezji Bolesława Leśmiana z filozofią Bergsona (intuicja, pęd życiowy, natura tworząca, jaźń itp.) – *na podstawie czytanych wierszy określa Leśmianowską koncepcję poety („poeta jako człowiek pierwotny”) – *wskazuje związki poezji Bolesława Leśmiana z mitycznym pojmowaniem świata – określa stylistyczną i znaczeniową wartość neologizmów Leśmianowskich – rozpoznaje słowotwórczą budowę neologizmów Bolesława Leśmiana, dzieli je na kategorie (np. według części mowy), *wyciąga wnioski na temat 	<p>P I.1.1, 4 2.1, 2, 4 II.1.1, 2, 3 2.1, 4, 5 3.1, 2, 3, 4 4.2 III.1.1, 3 2.1 R I.3.2 II.2.3 3.2, 4</p>

		<p>Bolesław Leśmian <i>Topielec, Dusiołek, Szewczyk, Poeta, Dziewczyna</i></p> <p>Ewa Demarczyk <i>Garbus</i>, słowa Bolesław Leśmian, muzyka Zygmunt Konieczny</p> <p>Bruno Schulz <i>Sierpień, Wiosna</i> (fragmenty)</p> <p>rycina Brunona Schulza Marc Chagall <i>Zielony skrzypek</i> kadr z <i>Sanatorium</i> <i>pod klepsydrą</i> w reżyserii Wojciecha Jerzego Hasa</p> <p>Franz Kafka <i>Proces</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – w czytanych wierszach wskazuje elementy humoru i ludowej groteski, określa ich funkcje – przedstawia własne odczucia i wrażenia związane z omawianymi opowiadaniem Brunona Schulza – podaje podstawowe informacje na temat Brunona Schulza i Drohobycza – interpretuje fragment prozy, odnajdując w nim elementy autobiograficzne i wyjaśniając, w jaki sposób zostały one przetworzone – śledzi i interpretuje inicjacje (wtajemniczenia), których doświadcza bohater <i>Sierpnia</i> i <i>Wiosny</i> – *wskazuje w opisie i interpretuje motywy symboliczne i mityczne – przedstawia groteskowy opis człowieka na podstawie opowiadania <i>Sierpień</i> – wyjaśnia, dlaczego Bruno Schulz uważa dzieciństwo za „genialną epokę” i czas święty – analizuje i charakteryzuje język poetycki Brunona Schulza (części mowy i ich funkcje, odwołanie się do wrażeń zmysłowych, dynamizacja opisu, metafory i ich charakter, animizacja i antropomorfizacja itp.) – *wskazuje w opisie metafory sugerujące metamorfozę elementów rzeczywistości, wyjaśnia, jakie mają znaczenie dla obrazu wykreowanego świata 	<p>poglądów poety na język</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje podobieństwa i różnice w sposobie ujęcia natury w balladach Adama Mickiewicza i Bolesława Leśmiana – przygotowuje pisemną interpretację wybranego wiersza Bolesława Leśmiana – przedstawia relacje między mikrokosmosem (dom, Drohobycz) i makrokosmosem (wszechświat, mit) w świecie przedstawionym w opowiadaniach Brunona Schulza – wyjaśnia, jak Bruno Schulz pojmuje „dojrzewanie do dzieciństwa” – określa sposób pojmowania czasu w prozie Brunona Schulza (odwołuje się do czytanych tekstów, przytacza właściwe cytaty) – *wyjaśnia, na czym polega mityzacja rzeczywistości w prozie Brunona Schulza, m.in. przywołuje mit Początku i Księgi – *wskazuje związki między prozą Brunona Schulza i malarstwem, np. Marca Chagalla – *określa, jaka wizja świata i egzystencji ludzkiej wyłania się z <i>Procesu</i> Franza Kafki – *opisuje poetykę utworu, zwracając uwagę na gatunek powieści i jego cechy, wymieszanie elementów realistycznych w taki sposób, iż tworzą 	
--	--	--	---	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> – *streszcza (opowiada) fragmenty <i>Procesu</i> Franza Kafki (np. aresztowanie, opis sądu, jego procedury i funkcjonowanie, role adwokatów i innych pracowników), wskazuje elementy odbiegające od rzeczywistości (odrealniające obraz) – *przedstawia drogę Józefa K., m.in. jego relacje ze spotkanymi ludźmi, nadzieje, jakie w nich pokłada, stosunek do procesu i przemiany zachodzące w samym bohaterze – *interpretuje wskazane fragmenty utworu (np. przypowieść o odźwiernym) – *rozpoznaje i interpretuje paraboliczny sens procesu – *wyjaśnia, co w powieści oznacza „bycie oskarżonym” – *wyjaśnia termin „powieść paraboliczna”, odnosząc go do <i>Procesu</i> i innych znanych sobie utworów – prezentuje w dyskusji swoją interpretację <i>Procesu</i>, wykorzystuje interpretacje znajdujące się w podręczniku – zbiera materiały do prezentacji: Dzieciństwo i młodość w literaturze i sztuce dwóch wybranych epok; pisze wstęp do tej prezentacji; sporządza bibliografię 	<p>fantastyczny świat przedstawiony, wskazuje na paraboliczność utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> – *komentuje psychologiczną interpretację <i>Procesu</i> autorstwa Ericha Fromma – *zestawia ze sobą i porównuje dwa wykreowane światy: Brunona Schulza i Franza Kafki – *podaje informacje biograficzne na temat Kafki (na podstawie wiadomości z podręcznika) 	
6. Groteska. Wobec społeczeństwa	3P+13 R+3 (jęz.)	Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> Zdzisław Łapiński <i>Ja, Ferdydurke</i>	<ul style="list-style-type: none"> – *streszcza (opowiada, relacjonuje) utwór – interpretuje znane sobie fragmenty utworu, np. przebudzenie bohatera, zaprowadzenie go do szkoły, pojedynek Syfona z Miętusem 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje podstawowe informacje biograficzne o Witoldzie Gombrowiczu – na podstawie sytuacji Józia ocenia sytuację człowieka uwikłanego w formę – wyjaśnia, jak można rozumieć 	P I.3.6 II.1.1, 2, 3 2.2, 4, 5 3.1, 2, 3, 4 III.1.1, 2, 3

i historii		<p>(fragment)</p> <p>okładka pierwszego wydania <i>Ferdydurke</i> z rysunkiem Brunona Schulza</p> <p>okładka hiszpańskiego wydania <i>Ferdydurke</i> z 2001 r. z wykorzystaniem grafiki Rolanda Topora</p> <p>Stanisław Ignacy Witkiewicz <i>Szewcy</i></p> <p>Michaił Bułhakow <i>Mistrz i Małgorzata</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia bohatera, wskazując różne jego „ja” oraz określając role (formy), jakie zostają mu narzucone – ocenia wpływ, jaki na bohatera mają inni ludzie (a więc: w jaki sposób człowiek jest określany przez relacje międzyludzkie) – wyjaśnia symboliczny sens kolejnych ucieczek Józia (ocenia, czy możliwe jest uwolnienie się człowieka od narzucanej mu formy) – *wyjaśnia, jak Witold Gombrowicz rozumie dojrzałość (i niedojrzałość) człowieka – w czytanych fragmentach wskazuje elementy parodii, groteski, karykatury, aluzje literackie i kulturowe; określa ich funkcje (np. kompromitacja określonych środowisk społecznych, zachowań, postaw) – ocenia obraz środowisk społecznych ukazanych w powieści: szkoła, dom (rodzina mieszczańska), dwór ziemiański, *zwracając uwagę na rolę tradycji, która je ukształtowała – interpretuje groteskową symbolikę części ciała (np. twarz-gęba, głowa walcząca z łydką) – wskazuje sformułowania charakterystyczne dla groteskowego kodu Witolda Gombrowicza i wyjaśnia ich sens (np. pupa, gęba, łydka, patrzeć belfrem) – *przedstawia przestrzeń sceniczną, postacie i przebieg wydarzeń ukazanych 	<p>Gombrowiczowską formę (w zakresie wskazanym w podręczniku)</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa gatunek utworu, zwracając uwagę na związki z powieścią łożtykowską i powiastką filozoficzną – ocenia stylistyczną wartość elementów nonsensu, absurdu, deformacji – *wskazuje na związek groteski (w języku i stylu powieści) z obrazem deformacji osobowości człowieka powstałej wskutek interakcji z innymi ludźmi w codziennych sytuacjach (np. w rodzinie Młodziaków) – *wskazuje przykłady stylistycznego dysonansu stosowanego przez autora, wyjaśnia jego mechanizm i funkcje – interpretuje reprodukcje okładek <i>Ferdydurke</i> w kontekście powieści – *szerzej charakteryzuje świat wykreowany w dramacie Witkacego <i>Szewcy</i> (czas, miejsce, postacie i ich język, zdarzenia), wskazując jego absurdalność, nielogiczność – *porównuje język, jakim mówią różne postacie sceniczne; wyciąga wnioski – *na konkretnych przykładach wskazuje wymieszanie konwencji estetycznych (patosu i trywialności, grozy i komizmu itp.) *w różnych elementach dramatu 	<p>2.1</p> <p>R I.3.2</p> <p>II.2.1, 2, 3, 4</p> <p>3.1, 2, 4</p>
------------	--	--	--	---	---

		<p>w <i>Szewcach</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – *charakteryzuje trzy fazy rewolucji przedstawione w dramacie – *określa, w jaki sposób została przedstawiona w dramacie walka klas – *dostrzega w <i>Szewcach</i> elementy nadrealizmu i ekspresjonizmu (np. przestrzeń sceniczna, konstrukcja postaci, fabuła) – interpretuje przedstawioną wizję świata (chaos) – *przedstawia katastroficzne przeczucia Witkacego (odczłowieczenie, wielkoprzemysłowa uniformizacja życia, zanik indywidualności itp.) – czyta i interpretuje wskazane fragmenty dramatu (np. z podręcznika) – charakteryzuje język i styl dramatu, wskazując wymieszanie stylów, neologizmy, hybrydy, aluzje i przytoczenia, ocenia ich funkcje i ogólny efekt – wyjaśnia, czym jest hybryda językowa, podając przykłady – w czytanim fragmencie wskazuje cechy groteski, określa jej funkcje – porównuje <i>Szewców</i> z innymi rodzajami dramatu, np. antycznym, klasycznym, szekspirowskim, romantycznym (dokonuje syntezy materiału) – *wskazuje różne plany narracyjne powieści <i>Mistrz i Małgorzata</i> Michaiła 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje i interpretuje aluzje i nawiązania kulturowe (np. nawiązania do twórczości Stanisława Wyspiańskiego, motyw maski) – *w dramacie odnajduje cechy groteski politycznej – wskazuje elementy groteski w języku (wymieszanie różnych stylów, nieadekwatnych form językowych itp.) – interpretuje język utworu (kompromitacja jałowości XX-wiecznych intelektualistów, parodia stylu modernistycznego, wprowadzenie komizmu itp.) – prezentuje podstawowe wiadomości o życiu i twórczości Witkacego, m.in. o jego twórczości literackiej i malarskiej, firmie portretowej, poszukiwaniach artystycznych, w tym informacje *o teorii Czystej Formy (zakres wiadomości z podręcznika) – *podaje informacje o recepcji dramatów Witkacego – ich renesansie po roku 1956, m.in. przywołuje teatr Tadeusza Kantora (zakres wiadomości z podręcznika) – *na przykładzie <i>Szewców</i> określa, na czym polega nowatorstwo artystyczne dramatów Witkacego – *określa funkcje wprowadzenia w <i>Mistrzu i Małgorzacie</i> Michaiła Bułhakowa motywów i elementów 	
--	--	--	---	--

			<p>Bułhakowa, określa zasadę kompozycyjną utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> – *dostrzega i interpretuje powiązanie elementów realistycznych i fantastycznych – *charakteryzuje obraz Moskwy lat 30. (różne aspekty życia w komunistycznej Rosji) – *przedstawia działalność Wolanda i jego świty; określa sposób potraktowania i funkcję motywu satanistycznego w powieści – *ocenia, jaka jest prawda o mieszkańcach Moskwy ujawniona przez Wolanda (obraz społeczeństwa w państwie totalitarnym) – *interpretuje sposób i cel wykorzystania motywów biblijnych – *odczytuje moralistyczne przesłanie powieści (np. dotyczące prawdy, winy i kary, wierności sobie, dobra i zła) – pisze pracę nawiązującą do <i>Ferdydurke</i> (odpowiada na pytanie, czy możliwa jest ucieczka od formy, czy jest do pomyślenia autentyczność) – omawia język dwudziestolecia międzywojennego (rozdziela i charakteryzuje modele stylistyczne języka poetyckiego – epigoński styl młodopolski, styl skamandrycki, styl awangardowy, styl futurystyczny – oraz prozy artystycznej – styl prozy realistycznej, styl prozy nowatorskiej) 	<p>fantastycznych (metafizycznych)</p> <ul style="list-style-type: none"> – *określa rolę Poncjusza Piłata w historii Jezui i w powieści Michaiła Bułhakowa, porównuje tę postać z Piłatem z Ewangelii – *wskazuje i interpretuje motywy symboliczne (np. ogień, burza, woda, lot, światło słońca i światło księżyca, noc) – *przedstawia funkcjonowanie w powieści motywu mistrza i ucznia, wprowadza kontekst innych znanych sobie tekstów kultury – *rozpoznaje w powieści motywy faustowskie – *interpretuje motto powieści – *pisze interpretację porównawczą na temat sposobu groteskowej deformacji w <i>Mistrzu i Małgorzacie</i> oraz w <i>Szewcach</i> – porównuje pod względem językowym dialogi Cezarego z Gajowcem oraz Róży z Martą – analizuje pod względem językowym wybrany utwór Bolesława Leśmiana – analizuje i omawia formę językową oraz graficzną wiersza Tytusa Czyżewskiego <i>Hymn do maszyny mego ciała</i> 	
--	--	--	--	---	--

			<p>– analizuje język wybranych tekstów artystycznych z dwudziestolecia międzywojennego, zwraca uwagę na cechy składniowe, leksykę, nacechowanie stylistyczne, figury, tropy, elementy stylizacji, obrazowanie</p> <p>– przygotowuje prezentację na temat języka dwudziestolecia międzywojennego</p>		
7. Katastrofizm i katastrofa	4P+2R+2 (jęz.)	<p>Czesław Miłosz <i>0 książce</i></p> <p>Józef Czechowicz <i>przez kresy, żal</i></p> <p>*Konstatny Ildefons Gałczyński <i>Koniec świata. Wizje świętego Ildefonsa...</i> (fragmenty), wiersze liryczne (przypomnienie lektury z gimnazjum)</p> <p>George Grosz <i>Podpory społeczeństwa</i></p> <p>Hubert i Jan van Eyck <i>Adoracja baranka mistycznego</i></p> <p>Krzysztof Kamil</p>	<p>– na podstawie czytanych wierszy określa nastroje lat 30. (rozczarowanie, niepewność, przecucie katastrofy itp.)</p> <p>– wskazuje polityczne i społeczne źródła nastrojów katastroficznych, znajduje ich odbicie w czytanych wierszach i w sztuce (kryzys ekonomiczny, nędza, bezrobocie, narodowe ruchy faszystowskie, widmo rewolucji, totalitaryzmy itp.)</p> <p>– dokonuje analizy i interpretacji wiersza Czesława Miłosza <i>0 książce</i></p> <p>– określa, jaki portret ludzi swej epoki kreśli poeta (krytyka współczesności)</p> <p>– komentuje występujące w wierszu relacje między realnym czasem historycznym a biblijnym czasem apokalipsy, wyciąga wnioski</p> <p>– wskazuje katastroficzne wizje w wierszach Józefa Czechowicza <i>przez kresy, żal</i>, *interpretuje ich symbolikę</p> <p>– wskazuje stylistyczne wykładniki muzyczności, określa ich funkcje (np. instrumentację głoskową, onomatopeje, środki służące rytmizacji)</p>	<p>– *przedstawia ogólne założenia diagnozy upadku kultury przedstawione w książce <i>Zmierzch Zachodu</i> Oswalda Spenglera,</p> <p>– podaje podstawowe informacje o wileńskich żagarystach (zwłaszcza o Czesławie Miłoszu), wyjaśnia tytuł pisma</p> <p>– rozpoznaje 13-zgłoskowiec i interpretuje jego użycie w wierszu Czesława Miłosza <i>0 książce</i>, wskazuje związaną z nim tradycję literacką</p> <p>– *w wierszu Czesława Miłosza odczytuje echa przecucia „zmierchu kultury”</p> <p>– *interpretuje groteskowe utwory Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w kontekście nastrojów katastroficznych lat 30. i w kontekście kultury</p> <p>– analizuje i interpretuje czytane utwory</p> <p>– wskazuje i interpretuje motywy symboliczne</p> <p>– podaje podstawowe informacje</p>	<p>P I.3.4</p> <p>II.1.1, 2, 3</p> <p>2.1, 2, 5</p> <p>3.1, 2, 3, 4</p> <p>4.2, 3</p> <p>III.1.1, 2</p> <p>2.1</p> <p>R II.2.3</p> <p>3.2</p>

	<p>Baczyński <i>Pokolenie, Elegia o... [chłopcu polskim], Z lasu, Wyroki, Niebo złote ci otworzę</i> Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i> (przypomnienie lektury z gimnazjum)</p> <p>Krzysztof Kamil Baczyński <i>Pokolenie</i> – rysunek zdjęcia z klęski wrześniowej i powstania warszawskiego Ewa Demarczyk <i>Wiersze wojenne</i>, słowa Krzysztof Kamil Baczyński, muzyka Zygmunt Konieczny</p> <p>Paweł Rodak <i>Wyobraźnia poetów spełnionej apokalipsy</i></p>	<p>– na podstawie wierszy Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego poznanych w gimnazjum wskazuje cechy poezji autora <i>Zaczarowanej drożki</i> – *w wierszu <i>Koniec świata. Wizje świętego Ildefonsa...</i> rozpoznaje odmienną konwencję (groteska, satyra itp.) i jej związek z kulturą karnawału – przedstawia i interpretuje sposób wykorzystania aluzji biblijnych w wierszu Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego – w czytanych wierszach wskazuje i *interpretuje symbolikę apokaliptyczną (biblijną) – na podstawie czytanych wierszy określa główne cechy poetyki katastroficznej (np. nawiązanie do tradycji symbolizmu, wizyjność) – opisuje budowę czytanych wierszy, odróżnia wiersze tradycyjne od awangardowych – w czytanych utworach wskazuje środki językowe o funkcji ekspresywnej, np. formy kontrastywne, określenia dynamizujące wypowiedź, hiperbolizacje, metafory nacechowane emocjonalnie, inne środki składniowe i leksykalne – wyraża własne odczucia na temat czytanych wierszy Krzysztofa Kamila Baczyńskiego – interpretuje czytane wiersze, formułując wnioski na podstawie analizy kierowanej</p>	<p>o podziemnym życiu literackim i kulturalnym na ziemiach polskich w czasie okupacji – wie, jaką rolę przypisywali poeci okupacyjni artyście – przedstawia wyłaniający się z czytanych wierszy syntetyczny obraz pokolenia, którego młodość przypadła na czas wojny – charakteryzuje wizję trudnego człowieczeństwa zawartą w wierszach Krzysztofa Kamila Baczyńskiego – *porównuje wiersze poetów okupacyjnych (np. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego) z utworami przedwojennych katastrofistów (np. Józefa Czechowicza) – *w sposób syntetyczny przedstawia język i styl katastrofistów lat 30. i 40. – bierze udział w projekcie dotyczącym twórczości „poetów spełnionej apokalipsy” – *charakteryzuje funkcje tekstu stanowiącą oraz magiczną</p>	
--	---	---	--	--

		(fragment)	<p>przez nauczyciela</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa charakter przestrzeni ukazanej w wierszach, interpretuje wypełniające ją elementy; *rozpoznaje jej wizyjność – określa nastrój czytanych utworów (uwzględniając ich segmentację) – nazywa wartości (także przeciwstawne) obecne w czytanych utworach – wskazuje środki językowe i stylistyczne sygnalizujące, iż poeta (podmiot liryczny) mówi w imieniu pokolenia – przedstawia biografię Krzysztofa Kamila Baczyńskiego jako reprezentanta „pokolenia spełnionej apokalipsy” – wyjaśnia określenie „poeci spełnionej przepowiedni” (lub: „spełnionej apokalipsy”), odwołując się do przeczuć przedwojennych katastrofistów i wyjaśniając metaforę apokalipsy – na podstawie czytanych utworów przedstawia obraz wojny jako apokalipsy, uwzględnia poetykę wierszy (rozpoznaje liryczny typ wizyjnej ekspresji) – interpretuje zawarty w czytanych wierszach obraz wojny jako rozpadu ogólnoludzkiego porządku i upadku uniwersalnych wartości – wskazuje, jak poeci wojenni pojmowali obowiązek moralny spoczywający na poecie i człowieku – odwołując się do przeczytanych utworów, wyjaśnia, na czym polega tragizm 		
--	--	------------	---	--	--

			<p>i heroizm pokolenia wojennego</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje obraz pokolenia wojennego zawarty w <i>Kamieniach na szaniec</i> z obrazem zawartym w poezji Krzysztofa Kamila Baczyńskiego – czyta ze zrozumieniem fragment eseju na temat wyobraźni poetów spełnionej apokalipsy i odpowiada na pytania do tekstu – charakteryzuje katastroficzną wyobraźnię Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, uwzględnia komentarz Pawła Rodaka, przygotowuje wypowiedź pisemną lub ustną na ten temat – wymienia elementy sytuacji komunikacyjnej – rozpoznaje i nazywa funkcje tekstu: emotywną, perswazyjną, informatywną, estetyczną, *metajęzykową, *fatyczną, wskazuje cechy każdej z nich 		
8. Po katastrofie. Literatura wobec zagłady	7P+2R	<p>Tadeusz Borowski, wybrane opowiadanie, np. <i>Proszę państwa do gazu</i></p> <p>Gustaw Herling-Grudziński <i>Inny świat</i></p> <p>Hanna Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i></p> <p>Anna Świrszczyńska</p>	<ul style="list-style-type: none"> – streszcza, relacjonuje (i komentuje) wybrane opowiadania oświęcimskie Tadeusza Borowskiego, wykorzystując wiadomości z historii na temat obozów koncentracyjnych – interpretuje czytane fragmenty opowiadań na podstawie analizy tekstu (opisuje rzeczywistość obozową, analizuje ludzkie postawy i sposób ich przedstawienia) – przedstawia wizję obozu opisaną przez Tadeusza Borowskiego (wytwór kultury europejskiej; model państwa totalitarnego – 	<ul style="list-style-type: none"> – komentuje przedstawiony przez Tadeusza Borowskiego obraz więźnia obozów hitlerowskich, zestawiając go z „człowiekiem totalitarnym” (Hannah Arend) oraz z „osobowością autorytarną” (Theodor Adorno); wyciąga wnioski, wykorzystuje je w dyskusji – omawia kontrowersje, jakie budziły opowiadania Tadeusza Borowskiego, i wskazuje ich przyczyny („sprawa Borowskiego”) – *przedstawia diagnozę kultury 	<p>P I.2.1</p> <p>II 1.1, 2, 3</p> <p>2.1, 4, 5</p> <p>3.1, 2, 3, 4</p> <p>4.1, 3</p> <p>III.1.1, 3</p> <p>2.1</p> <p>R II.2.1, 3</p> <p>3.1, 2</p> <p>4.1</p>

	<p><i>Budowałam barykadę</i> Władysław Broniewski <i>Ballady i romanse</i></p> <p>informacje o powstaniu warszawskim Bronisław Linke <i>Egzekucja w ruinach getta</i> rysunek Haliny Ołomuckiej Krzysztof Penderecki <i>Tren „Ofiarom Hiroszimy”</i></p> <p>Tadeusz Różewicz <i>Ocalony, *Termopile polskie, Lament</i></p> <p>Józef Szajna <i>Ściana butów</i> Andrzej Wróblewski <i>Rozstrzelanie surrealistyczne</i></p> <p>Stanisław Burkot</p>	<p>kwintesencja systemu hitlerowskiego) – na przykładzie Tadka i innych postaci charakteryzuje więźnia obozów hitlerowskich, wskazuje fragmenty świadczące o jego uprzedmiotowieniu – wyjaśnia określenie „człowiek zlagrowany” – w interpretacji opowiadania wykorzystuje wiedzę historyczną oraz wiadomości biograficzne o autorze, odróżnia Tadka – bohatera literackiego od postaci pisarza – *uzasadnia, iż opowiadania Tadeusza Borowskiego mają wymiar moralistyczny, a nie nihilistyczny – odwołując się do tekstu, charakteryzuje styl, jakim pisane są opowiadania i sposób prowadzenia narracji (behawioryzm, styl lapidarny) – w czytany opowiadaniu wskazuje cechy dokumentu i literatury pięknej – streszcza, opowiada, relacjonuje fragmenty <i>Innego świata</i> w kontekście wiedzy historycznej i biografii autora, wskazuje dokumentalny charakter książki – rozpoznaje w powieści cechy pamiętnika, określa zasadę kompozycji i sposób prowadzenia narracji – szczegółowo analizuje i interpretuje wskazane fragmenty (np. studium męczeństwa Kostylewa) – przedstawia metody fizycznego</p>	<p> europejskiej postawioną przez Tadeusza Borowskiego (cywilizacyjna utopia zamieniona w mechanizm ludobójstwa) – *wyjaśnia, jaki związek z przedstawioną wizją człowieka „urobionego” przez obóz ma behawiorystyczny styl opowiadań – podaje podstawowe informacje o Gustawie Herlingu-Grudzińskim jako więźniu łagrów i wybitnym pisarzu emigracyjnym (a także o środowisku „Kultury” oraz jej znaczeniu) – wskazuje introspekcję jako metodę pisarską związaną z moralistycznym przesłaniem utworu – porównuje obraz człowieka w sytuacji ekstremalnej przedstawiony w opowiadaniach Tadeusza Borowskiego i <i>Innym świecie</i> (przedstawia „spór” Gustawa Herlinga-Grudzińskiego z Tadeuszem Borowskim) – porównuje styl opowiadań Tadeusza Borowskiego (lapidarny) i <i>Innego świata</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego (więcej środków stylistycznych, epitety, metafory itd.) – *formułuje własne wnioski i sądy na temat różnych wizji „świata za drutami”, postaw ludzkich w sytuacji ekstremalnej, stosunku do cierpienia, wolności i zniewolenia itp.</p>	
--	---	--	--	--

		<p>[<i>Formuła poezji Tadeusza Różewicza</i>]</p> <p>Miron Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i> (przypomnienie lektury z gimnazjum)</p> <p><i>Kanał</i>, reż. Andrzej Wajda</p>	<p>i psychicznego niszczenia ludzi w państwie sowieckim</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje system obozów sowieckich jako obraz totalitaryzmu – interpretuje tytuł i motto powieści – formułuje główny problem i przesłanie utworu (ocalenie człowieczeństwa i wewnętrznej wolności, obraz człowieka, który nie chce się poddać złu i tragicznemu losowi) – interpretuje <i>Inny świat</i> jako wyraz odmowy poddania się złu – *wymienia inne ważne publikacje i ich autorów ukazujące „archipelag GUŁag” – przedstawia faktograficzny charakter książki Hanny Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i>, m.in. wyjaśnia, kim był Marek Edelman i jaką rolę odegrał w powstaniu w getcie warszawskim – wskazuje dwie płaszczyzny czasowe relacji Marka Edelmana i określa, co je łączy – na podstawie relacji Marka Edelmana interpretuje wybuch powstania w getcie jako walkę o godną śmierć – interpretuje tytuł utworu – wyjaśnia, dlaczego Edelman twierdzi, że „nie nadaje się na bohatera” i odrzuca wszelkie sugestie heroizacji powstania w getcie – wyjaśnia znaczenie i *pochodzenie słowa „holocaust” 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje opisy śmierci Żydów w getcie z literacką tradycją „pięknej” śmierci w walce – określa, jak Marek Edelman łączy konwencję pięknego umierania z historią swojego pokolenia (przytacza cytaty) – przygotowuje i wygłasza prezentację: „Literackie świadectwa lat wojny i okupacji – dokument czy literatura piękna?”, w której wykorzystuje różne materiały ilustracyjne – określa sposób zapisania i przekazania doświadczeń czasu zagłady w znanych sobie utworach (synteza) – interpretuje wiersze Tadeusza Różewicza jako obraz samoświadomości człowieka ocalonego z zagłady – na podstawie czytanych wierszy wyjaśnia, na czym polega Różewiczowski system wersyfikacyjny – interpretuje <i>Ballady i romanse</i> w kontekście tragicznych losów narodu żydowskiego, dostrzega konteksty, np. religijny, filozoficzny – analizuje utwór Broniewskiego pod względem językowym oraz kompozycyjnym; określa, jaką funkcję pełnią w wierszu nawiązania do <i>Romantyczności</i>, wskazuje cechy gatunkowe ballady 	
--	--	--	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – zbiera materiały do syntezy: „Literackie świadectwa lat wojny i okupacji – dokument czy literatura piękna?” (m.in. opracowuje bibliografię najważniejszych pozycji i gromadzi wiadomości o ich autorach, wykorzystując informacje z podręcznika i znalezione samodzielnie w szkolnej bibliotece, internecie) – wskazuje cechy reportażu w utworze Hanny Krall – określa, które cechy zbliżają utwór do literatury pięknej, które zaś nadają mu wartość dokumentu – interpretuje wiersze Tadeusza Różewicza, wykorzystując kontekst historyczny oraz kontekst literacki (poznane wcześniej utwory ukazujące człowieka i jego system wartości w sytuacji ekstremalnej) – określa, kim jest (w poezji Tadeusza Różewicza) człowiek, który ocalał z katastrofy – odwołując się do czytanych wierszy, wskazuje moralistyczny wymiar utworów Różewicza (diagnoza rozpadu wartości, „poszukiwanie nauczyciela i mistrza”, który pomoże odbudować ład) – omawia strategię pisarską poety (mówienie ze „ściśniętym gardłem”) w kontekście pytania, czy możliwa jest „sztuka po Oświęcimiu” – w wierszach Tadeusza Różewicza 	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje wiersz Anny Świrszczyńskiej, zwraca uwagę na heroizm cywili – pisze recenzję z filmu Andrzeja Wajdy <i>Kanał</i> – na podstawie <i>Kanału</i> tworzy portrety psychologiczne ludzi w sytuacji granicznej 	
--	--	---	---	--

			<p>dostrzega zatarcie granicy między językiem poezji i językiem prozy, ilustruje je przykładami</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia fragment <i>Pamiętnika z powstania warszawskiego</i> pod kątem analizy języka: wypisuje przykłady składniowych i leksykalnych środków językowych charakterystycznych dla polszczyzny mówionej, wyjaśnia, na czym polega funkcja estetyczna tekstu – przygotowuje pisemną wypowiedź, w której przedstawia osobowość „człowieka totalitarnego”, wykorzystuje informacje z podręcznika oraz z innych źródeł wiedzy – bierze udział w dyskusji „Żołnierze i cywile w powstaniu” na podstawie utworów o powstaniu warszawskim i powstaniu w getcie warszawskim 		
9. Rozruchunki ze stalinizmem	1P+6R+5J	<p>George Orwell <i>Rok 1984</i></p> <p>*Czesław Miłosz <i>Zniewolony umysł</i> (fragmenty)</p> <p>*Andrzej Bobkowski <i>Szkice piórkem</i> (fragmenty)</p> <p>*Leopold Tyrmand <i>Dziennik 1954</i> (fragmenty)</p> <p>budownictwo</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie „antyutopii” – dzieli się swoimi wrażeniami na temat lektury <i>Roku 1984</i> George’a Orwella – charakteryzuje społeczeństwo Oceanii, zwraca uwagę na rolę propagandy i aparatu przemocy w państwie rządonym przez Wielkiego Brata – charakteryzuje ustrój społeczny Oceanii – charakteryzuje głównego bohatera, wskazuje ważne etapy jego życia, określa jego stosunek do totalitarnej rzeczywistości – wyjaśnia termin „sorealizm” – podaje główne założenia i cechy sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia funkcję narratora, sposób prowadzenia narracji w <i>Roku 1984</i> – odnajduje analogie historyczne w antyutopii George’a Orwella – określa funkcje antyutopii powstających przed II wojną światową i po II wojnie światowej – zna Orwellovskie pochodzenie takich sformułowań, jak: „nowomowa”, „Wielki Brat”, „prostowanie przeszłości” – ocenia, jaki wpływ miała nowomowa na język literatury i świadomość społeczeństwa 	<p>P I.1.9</p> <p>II.1.1, 2</p> <p>2.4</p> <p>III.1.3, 4, 5</p> <p>2.1</p> <p>R I.1.5</p> <p>3.2</p> <p>II.3.4</p>

		<p>socrealistyczne, np. Nowa Huta, Pałac Kultury i Nauki w Warszawie plakat socrealistyczny portrety przywódców piosenki socrealistyczne, np. <i>Budujemy nowy dom</i>, wykonanie Chór Czejanda</p> <p><i>Człowiek z marmuru</i>, reż. Andrzej Wajda <i>Przesłuchanie</i>, reż. Ryszard Bugajski</p> <p>Adam Ważyk <i>Poemat dla dorosłych</i> (fragment)</p>	<p>socrealistycznej, odnosi je do znanych sobie tekstów kultury (poezja, plakat, malarstwo, piosenki) – ogólnie omawia warunki polityczne i społeczne w różnych okresach PRL i ich wpływ na sztukę tego czasu (naciski polityczne, indoktrynacja, propaganda, cenzura, zakłamywanie rzeczywistości, przemilczanie niewygodnych tematów, aluzyjność; w okresie późniejszym – nurt opozycji) – wyjaśnia określenie „nowomowa”, wskazuje i objaśnia jej funkcje – *omawia formy i cele wprowadzania Nowej Wiary, wyjaśnia jak „prostowano historię”, czym był kult jednostki, odnajduje jego przejawy w znanych tekstach kultury (np. w plakacie socrealistycznym) – wyjaśnia, na czym polega postawa nazwana przez Czesława Miłosza „Ketmanem” – *interpretuje <i>Zniewolony umysł jako analizę mentalności intelektualistów „nawróconych”</i> na marksizm i socrealizm – wyjaśnia, dlaczego po II wojnie światowej polska literatura rozwijała się na emigracji; *podaje nazwiska najważniejszych jej przedstawicieli – charakteryzuje język nowomowy komunistycznej, zwraca uwagę na czarno-biały obraz rzeczywistości – *omawia funkcje nowomowy (funkcja</p>	<p>– *wyjaśnia założenia materializmu dialektycznego Marksa i Engelsa – *dokładniej wyjaśnia, jaki wpływ na twórców miała marksistowska „pigulka szczęścia” – *podaje najważniejsze informacje o literaturze emigracyjnej, ocenia znaczenie „Kultury” paryskiej (na podstawie informacji z podręcznika) – bierze udział w dyskusji na temat ograniczania wolności słowa w reżimie komunistycznym, a także na temat postaw konformizmu oraz nonkonformizmu artysty i konsekwencji takich postaw; odpowiada na pytanie, co traci sztuka w służbie propagandy – przygotowuje prezentację na temat działania systemu totalitarnego oraz roli i miejsca jednostki w tym systemie, wykorzystuje poznane na lekcjach utwory literackie oraz filmowe, np. <i>Człowiek z marmuru</i> w reżyserii Andrzeja Wajdy, <i>Przesłuchanie</i> w reżyserii Ryszarda Bugajskiego) – porównuje zapiski Leopolda Tyrmanda z zapiskami Andrzeja Bobkowskiego, zwraca uwagę na tematykę oraz styl obu tekstów, wskazuje cechy gatunkowe dziennika – omawia językowe cechy neonowomowy – podaje przykłady argumentów</p>	
--	--	---	--	--	--

			<p>zakłócająca, rytualna, kontrolna, magiczna)</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostrzega różnicę między perswazją a manipulacją – omawia zjawisko manipulacji w reklamie – omawia zjawisko manipulacji w języku polityki – omawia zjawisko manipulacji na wybranych przykładach 	<p>manipulacyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykorzystując gotowe schematy językowe, tworzy fragmenty przemówienia z okresu PRL – znajduje cechy nowomowy w tekstach z okresu stalinowskiego 	
10. Powtórzenie i zebranie materiału z drugiego semestru klasy II	2		<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje w ujęciu syntetycznym zagadnienia literackie i kulturowe omówione w drugim semestrze klasy II 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje w sposób pogłębiony zagadnienia literackie i kulturowe omówione w drugim semestrze klasy II 	
Praca klasowa obejmująca utwory omawiane w drugim semestrze klasy II	2+1	wypracowanie, poprawa	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym jest estetyka wypowiedzi – dba o estetykę własnych wypowiedzi pisemnych i ustnych – dostrzega w wypowiedziach własnych i cudzych błędy językowe, poprawia je – określa podstawowe typy błędów językowych 		